﴿ يَٰقَوۡمَنَآ أَجِيبُواْ دَاعِيَ ٱللَّهِ ﴾

"Ey halkım! Allah'ın davetçisine uyun!"

(Ahkaf, 46/31)

EHL-İ BEYT VE HAKLARI

«آل البيت وحقوقهم الشرعية»

Özgün Adı: Âlu'l-Beyt ve Hukûkuhum eş-Şeriyye

Telif: Salih b. Abdullah ed-Derviş

Çeviri: Dr. Mustafa Öztürk

Yayına Hazırlık: Guraba Yayın Heyeti

Abdullah Yolcu

Mustafa Yiğit

Murat Kahraman

Kapak: Ahmet Mayalı

Baskı-Cilt: Step Ajans, Bosna Cd. 11 Bağcılar

Tel: (0212) 446 88 46 İstanbul

Guraba Yayınları: 117

ISBN: 978-605-5387-08-2

M. 2013 / H. 1434

GURABA YAYINCILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Çatalçeşme Sk. Defne Han 27 / 5

Cağaloğlu, Fatih / İstanbul

PK. 591 SİRKECİ

Tel: (0212) 526 06 05 Gsm: (0507) 286 14 14

Facebook: Guraba Yayınları / Youtube: gurabayayinlari

www.guraba.com.tr

e-mail:bilgi@guraba.com.tr / gurabayayinlari@gmail.com

Salih b. Abdullah ed-Derviş

EHL-İ BEYT VE HAKLARI

Çeviri
Dr. Mustafa Öztürk

guraba

NEDEN GURABA?

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ:

« بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا، وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ؛ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ ».

رَوَاهُ مُسْلِم، وَفِي رِوَايَةِ التِّرْمِذِي:

« فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ؛ الَّذِينَ يُصْلِحُونَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ مِنْ بَعْدِي مِنْ سُنَّتِي ».

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

"İslam garib olarak başladı. Başladığı hale geri dönecektir. O halde müjdeler olsun Guraba'ya/gariplere!"

[*Müslim, Kitâbu'l-İmân*]

Tirmizî rivayetinde:

"Guraba'ya/gariplere müjdeler olsun! Onlar benden sonra sünnetimden insanların bozdukları şeyleri düzeltenlerdir."

[*Tirmizî, İmân*]

بسم الله الرحمن الرحيم

Mukaddime

Hamd, Allah'adır. O'na hamdeder, O'ndan yardım ve bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden O'na sığınırız. Allah kimi hidayete ulaştırırsa onu saptırabilecek kimse yoktur, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirebilecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka hak ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve Rasûlüdür. Allah'ın salat ve selamı, onun, ailesinin ve ashabının üzerine olsun.

Allah Teâlâ, Peygamberinin ehl-i beytine bazı haklar tanımış ve onlara bazı faziletler ihsan etmiştir. Ehl-i sünnet ile muhalifleri arasında, onların bu haklarını ve faziletlerini kabul etme konusunda büyük bir fark vardır. Şöyle ki ehl-i sünnet, bu hak ve faziletleri kabul eder ve ifrat

ya da tefrite düşmeden gereklerini yerine getirir. Muhalifleri ise bu hususta birbirine zıt iki uç noktada yer alır. Bazıları bu haklara yenilerini eklemiştir. Hatta onlardan bir kesim o hak sahiplerini âlemlerin Rabbinin derecesine çıkaranlar olmuştur. Kimileri de o haklara karşı çıkmış ve onları reddetmiştir. Hatta o hak sahiplerini zalimler derecesinde görenler bile olmuştur.

Allah Teâla'dan, bu kısa risalede, ifrat ya da tefrite düşmeden ehl-i beyti tanıtma ve haklarını beyan etme hususunda bizi muvaffak eylemesini niyaz ederiz.

EHL-İ BEYT

Sözlükte Ehl-i Beyt

Halil şöyle demiştir: "Erkeğin 'ehli,' onun eşidir. Aynı kökten gelen 'teehhül' de evlenmek demektir."[1]

Ehl-i beyt, evin sakinleri demektir. Ehl-i İslam da İslam'ı din olarak kabul edenlerdir.[2]

"Âl" kelimesinin anlamı, *el-Mekâyîs fi'l-Luğa*'da şöyle geçer: "Erkeğin âli, ev halkıdır."[3]

İbn Manzur da şöyle demiştir: "Erkeğin âli, ehlidir/ailesidir. Allah'ın âli ve Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in âli ise veli kullardır. "Âl/آل"

1 Bkz. *Kitabu'l-Ayn*, 4/89.

2 Bkz. *es-Sıhah*, 4/1628; *Lisanu'l-Arab*, 11/28.

3 Bkz. 1/161.

kelimesinin aslı "ehil/أهل" kelimesidir. "He" harfi "hemze"ye çevrilmiş ve "أأل" olmuştur. İki hemze peş peşe geldiği için de ikincisi elife çevrilmiştir. (Böylece "Âl/آل" olmuştur.)"[4]

"Âl" kelimesi, "ehil" kelimesinin aksine genellikle şeref ve üstünlük ifade eden kelimelere izafe edilir. O nedenle -mesela- "dokumacının âli" denmez. Ancak "dokumacının ehli" denebilir.

"Beyt/ev" kelimesine gelince; kişinin beyti, onun evi, sarayı ve şerefidir.[5] "el-Beyt" dendiği zaman Allah'ın evi olan Beytullah, yani Kâbe akla gelir. Çünkü müminlerin kalbi ona özlem duyar ve nefisler orada huzur bulur. Cahiliye döneminde "ehlu'l-beyt" dendiği zaman Beytullah'ın sakinleri, özellikle de Kureyş akla gelirdi. İslam'dan sonraki dönemde ise ehl-i beyt dendiğinde kas-

---

4 Bkz. *Lisanu'l-Arab*, 11/31. Benzeri bir açıklamayı er-Rağıb el-İsfehani de *Ğaribu'l-Kur'ân*'da (s. 30) yapmıştır.

5 Bkz. İbnu'l-Esir, *en-Nihaye*, 1/170.

tedilen, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in âlidir.[6]

Istılahta Ehl-i Beyt

Âlimler, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin kimler olduğu konusunda ihtilaf etmiş ve farklı görüşler belirtmişlerdir. Bu görüşlerin en meşhurları şunlardır:

Birinci görüş: Ehl-i beyt, sadaka ve zekât almaları haram kılınan kimselerdir. Âlimlerin çoğu bu görüştedir.

İkinci görüş: Onlar, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in nesli ve özellikle de hanımlarıdır. İbnu'l-Arabi bu görüşü tercih etmiş ve

6 Bkz. *el-Mufredat fi Ğaribi'l-Kur'ân*, s.29. Şeyhulislam İbnu'l-Kayyim *rahimehullah* bu konudaki hususi eseri olan *Celâu'l-Efhâm fi Fadli's-Salâti ve's-Selâm 'alâ Muhammedin Hayri'l-Enâm*'da bu konuyu uzun uzadıya ele almıştır. O esere ve eseri tahkik yapanın mukaddimesine bakılabilir. Zira muhakkik, orada bu konuda yazılmış olan kitapları zikretmiştir. Bu da ehl-i sünnet âlimlerinin bu konuya verdikleri önemi göstermektedir.

savunmuştur.[7] Bu görüşte olanlar içinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarını ehl-i beytin dışında tutanlar da vardır.

Üçüncü görüş: Ehl-i beyt, kıyamet gününe kadar Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e tâbi olanlardır.[8] Bu görüşü Şafiîlerden İmam Nevevi,[9] Hanbelîlerden de el-Merdavi[10] tercih etmiştir.

Dördüncü görüş: Ehl-i beyt, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ümmetindeki takva sahipleridir.

Bu görüşler içinde tercihe şayan olan, ilk görüştür.

Soru: Sadaka ve zekât almaları haram kılınanlar kimlerdir?

---

7 Bkz. *Ahkamu'l-Kur'ân*, 3/623.

8 Bu görüşü, büyük dil âlimi Neşvan el-Himyeri, bir şiirinde şöyle dile getirmiştir:

"Peygamberin âli, onun dinine tâbi olanlardır
Acemiyle, siyahıyla, Arabıyla...
Şayet onun âli, sadece onun akrabaları olsaydı
Namaz kılanlar azgın Ebu Leheb'e salavat getirmiş olurlardı."

9 Bkz. *Şerhu Sahih-i Müslim*, 4/368.

10 Bkz. *el-İnsaf*, 2/79.

Cevap: Haşim oğulları ile Muttalib oğullarıdır. Tercihe şayan görüş budur.

Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Haşim oğulları ile Muttalib oğulları aynıdır."[11]

Bazı âlimler de bu hükmü, Muttalib oğullarını dışarıda tutup sadece Haşim oğullarıyla sınırlamışlardır.

11 Buhârî, hadis no: 3311.

ŞİANIN İSNA AŞERİYYE KOLUNUN EHL-İ BEYT İNANCI

Şianın çoğunluğu, ehl-i beytin; aba hadisinde geçen beş kişi olduğu ve,

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾

"Ey ehl-i beyt! Allah sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor." (Ahzab, 33) âyetinin de onların hakkında indiği görüşündedirler. Bu beş kişi ise şunlardır: Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin *radıyallahu anhum*. Caferîler ise bu beş kişiye, -aba hadisinde zikri geçmemesine rağmen- on iki imamın geri kalanını da eklerler.

Aba hadisi, Müslim'de[12] Aişe *radıyallahu anha*'dan rivayetle şöyle geçmektedir: "Peygam-

12 Hadis no: 2424.

ber *sallallahu aleyhi ve sellem*, üzerinde siyah yünden yapılmış ve deve semeri resmi nakşedilmiş bir aba olduğu halde sabahleyin (evden) çıktı. Derken Ali'nin oğlu Hasan *radıyallahu anhuma* geldi. Onu abanın içine aldı. Sonra Hüseyin *radıyallahu anh* geldi, o da Hasan *radıyallahu anh*'la beraber abanın altına girdi. Sonra Fâtıma *radıyallahu anha* geldi. Onu da abanın altına aldı. Sonra Ali *radıyallahu anh* geldi. Onu da aynı şekilde abanın altına aldı. Daha sonra da şöyle buyurdu:

"Ey ehl-i beyt! Allah, sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."

Şia, müminlerin annelerinin ehl-i beytin kapsamına dâhil olmadıkları görüşündedir.[13] Buna delil olarak da yukarıda geçen âyetin (Ahzab, 33) hasr/sınırlama ifade ettiğini, yani ehl-i beytin, aba hadisinde sayılan beş kişiyle sınırlı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Biz ehl-i sünnet olarak bu iddiaya karşı şöyle diyoruz: O âyette, iddia ettikleri gibi,

13 Bkz. Abdullah Şibr, *Şerhu'z-Ziyarati'l-Camia*, s.127-128; Abdulhalim el-Cundî, *el-İmam Caferu's-Sadık*, s. 73; *Merkezu'r-Risale Meveddetu Ehli'l-Beyt*, s. 23.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının ehl-i beyte dâhil olmadıkları yönünde bir hasr nerede ifade edilmektedir? Zira âyetin ifadesi ve siyakı, ilk anda ehl-i beytle Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının kastedildiğine delalet etmektedir. Çünkü bu âyetin öncesinde de, sonrasında da müminlerin annelerine hitap edilmektedir. Bu nedenledir ki söz konusu âyetlerin en sonunda Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Evlerinizde okunan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti anın."** (Ahzab, 34)

Yine şia, söz konusu âyette geçen "عنكم/ sizden" ve "يطهركم / sizi tertemiz yapmak" kelimelerindeki "كم / siz" zamirlerinin müzekker/ eril olması nedeniyle müminlerin annelerinin bu âyetteki ehl-i beyt kapsamına girmelerinin mümkün olamayacağını iddia etmişlerdir. Bu iddia da geçersizdir. Çünkü Arap dili kuralları gereği bir cümlede müzekker/eril ve müennes/dişil ifadeler bir arada olursa, galebe yoluyla müzekker kalıp esas alınır. Söz konusu âyet de -daha önce değindiğimiz gibi- bütün ehl-i beyti içine almak-

tadır. Dolayısıyla da hepsini ifade etmek üzere müzekker kalıbın kullanılması bu nedenle uygun düşmektedir.[14]

Şia *-Allah onlara hidayet versin-* söz konusu âyetteki hasrın ve müzekker kalıbın Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının ehl-i beyte girmesine imkân vermediği yönündeki iddialarını

---

14 Bu ifade biçimi Arap dilinde çok yaygındır. Bunun Kur'ân'da geçen bir örneği şu âyetlerdir: **"(İbrahim'in hanımı:) 'Olacak şey değil! Ben bir kocakarı, bu kocam da bir ihtiyarken çocuk mu doğuracağım? Bu gerçekten şaşılacak bir şey!' dedi. (Melekler) dediler ki: Sen, Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Ey ehl-i beyt! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Şüphesiz ki O, övülmeye lâyıktır, iyiliği boldur."** (Hud, 72-73) Âyetlerin başında İbrahim *aleyhisselam*'ın hanımına müennes kalıpla hitap edilirken, sonda İbrahim *aleyhisselam* da ehl-i beyt hitabına dahil olduğu için müzekker kalıp (عنكم) kullanılmıştır. Bu âyet, kişinin hanımının onu ehl-i beytine dâhil olduğuna da açık bir delildir. Öte yandan şianın, bu iddiasına rağmen müennes olan Fatıma *radıyallahu anha*'yı ehl-i beyte dâhil etmesi de ayrı bir çelişkidir. Zira Fatıma *radıyallahu anha*'ya gelince bir müennes, müzekker hitaba dahil oluyor da Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarına gelince niye olmuyor?!

ısrarla savundukları için biz de onların bu iddialarını boşa çıkarmak üzere şöyle diyoruz:

1- Onlar, bizzat kendilerinin yaptığı çıkarıma, yine kendileri muhalefet ederek çelişkiye düşmektedirler. Zira hem âyette ehl-i beyte sadece aba hadisinde geçen beş kişinin girdiğini söylüyorlar, hem de onların dışında kalan başka şahısları da ehl-i beyte dâhil ediyorlar! Bu durumda o beş kişinin yanı sıra başka şahısların da ehl-i beyte dâhil olduğuna dair delilller ve naslar nerede acaba?

2- Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin sadece Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin *radıyallahu anhum*'un neslinden gelen dokuz imam ile sınırlı tutuyorlar. Peki, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyti yalnızca bunlardan mı ibaret? Subhanallah! Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcaları nerede?

* Hamza b. Abdulmuttalib *radıyallahu anh*; Allah'ın aslanı, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in aslanı, Uhud şehidi ve Bedir'in yiğidi değil miydi? O, şehid olduğunda Allah Rasulü *sallal-*

lahu aleyhi ve sellem çok üzülmüş ve *“Kıyamet günü Allah katında şehitlerin efendisi Hamza’dır.”*[15] dememiş miydi?

* Abbas b. Abdulmuttalib *radıyallahu anh*; Mekke’nin fethine katılıp Huneyn günü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in yanında sebat etmemiş miydi? Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* onun hakkında, *“Abbas bendendir, ben de ondanım.”*[16] ve *“Ey insanlar! Kim amcama eziyet ederse, bana eziyet etmiş olur. Kişinin amcası, babasının aslı gibidir.”*[17] dememiş miydi?

Peki, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in amcaoğulları nerede?

* Cafer-i Tayyar *radıyallahu anh*; pek çok kahramanlık ve övgü sahibi değil miydi? Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ona, *“Görünüşün de, ahlakın da bana benziyor.”*[18] demişti. İslam’a ilk girenlerdendi. Habeşistan’a hicret etmiş, Pey-

15 Hakim, *Müstedrek*, 2/130.
16 Tirmizî, hadis no: 3759; Nesâî, 8/33.
17 Tirmizî, hadis no: 3758; Ahmed, 4/165.
18 Buhârî, hadis no: 2552.

gamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Medine'ye hicret edene kadar orada kalmış ve Hayber'in fethedildiği gün Medine'ye dönmüştü. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* onun dönüşüne çok sevinmiş, onu kucaklamış ve alnından öpmüştü.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* onu Mute savaşına, Zeyd b. Harise'ye bir şey olursa onun yerine komutan olmak üzere gönderdiğinde de büyük bir kahramanlık göstermişti. Kahramanca savaşmış, iki kolu kesilmiş ve sonunda şehit olmuştu. Allah Teâlâ, kesilen iki kolunun yerine ona cennette iki kanat vermiştir. Bu nedenle de ona vefatından sonra "Tayyar/Uçan" denmiştir. Onun şehadet haberi Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e ulaşınca çok üzülmüştür. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* onun hakkında şöyle buyurmuştur:

"Dün gece (rüyamda) cennete girdim ve oraya baktım. Bir de ne göreyim Cafer, meleklerle beraber uçuyor!"[19]

---

19 Hakim, *Müstedrek*, 3/217; Taberani, *el-Kebir*, 2/107.

"Dün gece (rüyamda) Cafer, bir grup melekle beraber yanıma geldi. İki kanadı kana boyanmıştı, kalbi de bembeyazdı."[20]

Bütün bunlar onun şanının yüceliğine ve konumunun büyüklüğüne delalet eden birkaç menkıbedir. Allah ondan razı olsun ve onu razı etsin!

* Peki ya Abdullah b. Abbas *radıyallahu anhuma*; bu ümmetin âlimi, ilim deryası ve Kur'ân'ın tercümanı değil mi? Nitekim o, ilminin genişliği, anlayışının keskinliği, aklının olgunluğu ve faziletinin büyüklüğü dolayısıyla bu lakaplarla anılmıştır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yanından hiç ayrılmamıştır. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* dinde anlayışlı olması ve te'vili öğrenmesi için ona duâ etmiştir. Ali *radıyallahu anh*'ın yanında Cemel ve Sıffin'e katılmıştır. Onun bu faziletlerini sahabenin ileri gelenleri ve tabiînin büyükleri de kabul etmişlerdir.

Huneyn savaşının kahramanı, amcasının çocuklarından Ebu Süfyan b. el-Hâris, hani nere-

---

20 Hakim, *Müstedrek*, 3/234.

de? Amcalarının diğer çocuklarından niçin bahsedilmemiş?

* Peki, Hüseyin *radıyallahu anh*'ın diğer nesli, mesela Kufe şehidi Zeyd b. Ali b. Hüseyin ve diğer torunları nerede?

* Peki, Hasan *radıyallahu anh*'ın nesli nerede?

* Bu sayılanların haklarına ne oldu? Yoksa onlar ehl-i beytten değiller mi? Şayet değillerse onları ehl-i beytten kim çıkardı? Ve hangi delile dayanarak çıkardı?

Bu ve benzeri daha pek çok soru Şiilerin geneline yöneltilebilir.

Şianın bir kısmı, ehl-i beytin, yukarıda sayılanlarla sınırlı olmadığı görüşünü benimsemişler ve o sayılanların masum imamlar olduklarını, ehl-i beytin ise daha geniş ve kapsamlı olduğunu söylemişlerdir. Ehl-i beyt için birtakım vasıflar[21] belirlemişler ve o vasıflara sahip olanların ehl-i beytten olduğunu ifade etmişlerdir.

---

21 Bkz: Muhammed er-Reyşehrî, *Kitap ve Sünnette Ehl-i Beyt*.

Ne var ki bu görüş, neredeyse sadece birkaç kitabın satırları arasında yer almaktadır. Gerçekte ise durum, malum olduğu üzeredir.

Netice olarak buraya kadar anlatılanlardan, ehl-i beytin kimler olduğu konusunda ehl-i sünnet ile muhalifleri arasında büyük bir farkın olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

EHL-İ SÜNNETE GÖRE EHL-İ BEYTİN FAZİLETLERİ

1- Kur'ân'da ehl-i beytin faziletleri:

Ehl-i beytin şânı, yüksek konumu, derecelerinin yüksekliği, günahlardan ve kirlerden arındırılmış olmaları konusunda Kur'ân'ın birkaç yerinde son derece açık âyetler yer almaktadır. Bu âyetlerin bazıları şunlardır:

a- "(Ey Peygamber hanımları!) Evlerinizde oturun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Rasûlüne itaat edin. Ey ehl-i beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor." (Ahzab, 33)

Bu âyet, ehl-i beytin faziletlerinin kaynağını teşkil etmektedir. Zira Allah Teâlâ, onları bu faziletlerle müşerref kılmış, onları arındırıp çirkin

işlerden ve kötü huylardan temizlemiştir. Bu konuda Müslim'de, Aişe *radıyallahu anha*'dan şöyle bir hadis rivayet edilmiştir:

"Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, üzerinde siyah yünden yapılmış ve deve semeri resmi nakşedilmiş bir aba olduğu halde sabahleyin (evden) çıktı. Derken Ali'nin oğlu Hasan *radıyallahu anhuma* geldi. Onu abanın içine aldı. Sonra Hüseyin *radıyallahu anh* geldi, o da Hasan *radıyallahu anh* ile beraber abanın altına girdi. Sonra Fâtıma *radıyallahu anha* geldi. Onu da abanın altına aldı. Sonra Ali *radıyallahu anh* geldi. Onu da aynı şekilde abanın altına aldı. Daha sonra da şöyle buyurdu:

"Ey ehl-i beyt! Allah, sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."[22]

b- "Sana bu ilim geldikten sonra seninle bu konuda çekişenlere de ki: Gelin, sizler ve bizler de dahil olmak üzere, siz kendi çocuklarınızı, biz de kendi çocuklarımızı, siz kendi

22 Hadis no: 2424.

kadınlarınızı, biz de kendi kadınlarımızı çağıralım, sonra da dua edelim de Allah'tan yalancılar üzerine lânet dileyelim." (Âl-i İmran, 61)

Bu âyette, aba hadisinde zikri geçenler için büyük fazilet olduğuna işaret vardır. Nitekim Müslim,[23] Sa'd b. Ebi Vakkas *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: **"De ki: Gelin, sizler ve bizler de dâhil olmak üzere, siz kendi çocuklarınızı, biz de kendi çocuklarımızı…"** (Âl-i İmran, 61) âyeti nazil olunca, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i çağırıp şöyle dedi:

"Ey Allah'ım! İşte bunlar benim ehl-i beytimdir."

2- Hadislerde ehl-i beytin faziletleri

a- Müslim, *Sahih*'inde[24] Yezid b. Hayyan'dan şöyle rivayet etmiştir: "Ben, Husayn b. Sebra ve Amr b. Müslim beraberce Zeyd b. Erkam *radıyallahu anh*'ın yanına gittik. Oturduktan sonra

23 Hadis no: 2404.
24 Hadis no: 2408.

Husayn, ona şöyle dedi: "Ey Zeyd! Sen, birçok hayra mazhar oldun. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i gördün, sözlerini dinledin, beraberinde savaştın ve arkasında namaz kıldın. Gerçekten ey Zeyd, sen birçok hayra mazhar oldun. Ey Zeyd! Bize Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den işittiklerini anlatsana!"

Zeyd *radıyallahu anh*, "Yeğenim! Vallahi artık ihtiyarladım ve yaşım ilerledi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den ezberlediğim bazı şeyleri de unuttum. O nedenle size anlatacaklarımla yetinin, başka şeyler anlatmam için de beni zorlamayın." dedi ve şöyle devam etti: "Bir gün Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem,* Mekke ile Medine arasında bulunan ve Hum diye isimlendirilen bir suyun başında ayağa kalkıp bize konuşma yaptı: Allah'a hamd u sena etti. Sonra vaaz u nasihatte ve hatırlatmada bulundu. Ardından da şöyle buyurdu:

"Dikkat edin! Ey insanlar! Ben ancak bir beşerim. Yakında Rabbimin elçisi gelir, ben de ona icabet ederim. Ben, size iki önemli şey bırakıyorum: Birincisi, Allah'ın Kitabıdır. Onda hidayet ve

nur vardır. Allah'ın kitabına yapışın ve ona sımsıkı tutunun."

Ardından Allah'ın Kitabına uymaya ve onunla amel etmeye teşvik etti. Sonra şöyle buyurdu:

"Size bir de ehl-i beytimi bırakıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i beytim(e iyi davranma) konusunda size Allah'ı hatırlatıyorum."

Bu hadis, açık bir şekilde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, ehl-i beytinin faziletine delalet etmektedir. Zira Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* ehl-i beyte sahip çıkmayı önemli bir vazife olarak nitelendirmiş ve bunu, içinde hidayet ve nur olan Kur'ân'a sımsıkı sarılma emriyle bir arada zikretmiştir. Bu da onların haklarının büyüklüğünü, şanlarının yüceliğini ve yüksek konumlarını gösteren açık bir delildir.

b- Müslim, *Sahih*'inde,[25] Vasile b. el-Eska' *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle dediğini işittim:

"Allah, İsmail oğulları içinden Kinane'yi, Kinane'den Kureyş'i, Kureyş'ten Haşim oğullarını, Haşim oğullarından da beni seçti."

Bu hadiste hem Haşim oğullarının fazileti hem de sadece Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e has olan fazilet bir arada zikredilmiştir.

c- İmam Ahmed, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabından birisinin şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Ey Allah'ım! İbrahim'in ailesine salat ettiğin gibi Muhammed'e, ehl-i beytine, hanımlarına ve nesline de salat et. Şüphesiz ki Sen, hamde layık olansın, çok yücesin. Yine İbrahim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi Muhammed'e, ehl-i beytine, hanımlarına ve nesline de bereket ihsan eyle. Şüphesiz ki Sen hamde layık olansın, çok yücesin."[26]

25 Hadis no: 2276.
26 *Müsned*, 5/374.

İbnu'l-Kayyim *rahimehullah* şöyle demiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bu hadiste hanımlarını, neslini ve ehl-i beytini bir arada zikretmiş, onları açık bir şekilde ifade etmiştir. Bunu da onların ehl-i beyte dâhil olmaya layık olduklarını ve ehl-i beytin dışında olmadıklarını, hatta ehl-i beyte dâhil olmaya en layık olanların onlar olduğunu açıkça belirtmek için yapmıştır. Bu ifade biçimi, hususi olanın umumi olana ve umumi olanın hususi olana atfı kabilinden olup örnekleri pek çoktur. Buradaki amaç, atfedilenin şerefine dikkat çekmek ve aynı tür içinde özellikle onu zikrederek öne çıkarmaktır. Zira aynı türün fertleri içinde aynı hükme dâhil olmaya o daha layıktır."[27]

3- Ehl-i beytin faziletleriyle ilgili sahabe sözleri:

Ehl-i beyt hakkında sahabeden gelen rivayetler sayılamayacak kadar çoktur. O nedenle biz, "Anlayışlı kişiye, işaret etmek, sözü uzatma-

27 *Celau'l-Efham*, s. 338.

ya gerek bırakmaz." diyerek bunlardan bir kısmına yer vereceğiz:

Ebu Bekir Sıddık *radıyallahu anh* şöyle demiştir: "Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytini gözetip kollayın."[28]

Ebu Bekir Sıddık *radıyallahu anh,* Ali *radıyallahu anh*'a şöyle demiştir:

"Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabasıyla iyi ilişkiler içinde olmam, kendi akrabamla iyi ilişkiler içinde olmaktan benim için, daha sevimlidir."[29]

Ömer b. el-Hattab, Abbas *radıyallahu anhuma*'ya hitaben şöyle demiştir: "Vallahi Müslüman olduğun gün, senin Müslüman olmana o kadar sevindim ki, şayet (babam) Hattab Müslüman olsaydı o kadar sevinmezdim. Çünkü senin Müslüman olman, Peygamber *sallallahu aleyhi ve*

28 Buhârî, 2/302.
29 Buhârî, 2/301; Müslim, 3/1380.

sellem nezdinde Hattab'ın Müslüman olmasından daha sevimliydi."[30]

Şa'bi *rahimehullah*'dan, şöyle rivayet edilmiştir: "Zeyd b. Sabit, bineğine bindi, İbn Abbas da bineğin üzengisini tuttu. Zeyd, 'Yapma, ey Allah Rasulünün amcasının oğlu!' dedi. İbn Abbas, 'Bize âlimlerimize böyle davranmamız emredildi.' diye karşılık verdi. Bunun üzerine Zeyd, 'Ellerini göster.' dedi. İbn Abbas ellerini uzatınca da Zeyd onları öptü ve 'Bize de Peygamberimizin ehl-i beytine böyle davranmamız emredildi.' dedi."[31]

Hâkim, -isnadıyla- şöyle rivayet etmiştir: "Ebu Hureyre, Ali'nin oğlu Hasan *radıyallahu anhum* ile karşılaştı ve ona şöyle dedi: Ben, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in senin karnını öptüğünü gördüm. Onun öptüğü yeri aç da ben de orayı öpeyim." Bunun üzerine Hasan karnını açtı ve o da öptü."[32]

---

30 Hafız İbn Kesir, bu rivayeti *Tefsir*'inde zikretmiştir: 6/199.

31 *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 8/301.

32 *Müstedrek*, 3/184; (Ahmed, *Müsned*, 2/255, 493; *Sünenü'l-Beyhaki*, 2/232).

İşte bunlar, ehl-i beytin fazileti hakkındaki bazı âyet, hadis ve rivayetlerdir. Daha fazlası ileride ehl-i beytin haklarıyla ilgili bölümde gelecektir.

Sözü fazla uzatmamak için ehl-i sünnet âlimlerinin ehl-i beyt hakkındaki övgü dolu sözlerine yer vermedik. Zira bu sözler gerçekten de çok fazladır. Öyle ki bir araya getirilecek olsa birkaç cilt eder.[33]

Bütün bunların yanı sıra isteyen değerli okuyucular, ehl-i sünnet âlimlerinin ehl-i beytin faziletleri ve menkıbeleri hakkında kitaplarında rivayet ettikleri hem ehl-i beytin genelini, hem de içlerinden bazılarını isimleriyle içeren hadisleri görmek için Buhârî, Müslim ve diğer ehl-i sünnet kaynaklarına göz atabilirler.

33 Örnek olarak sadece bir eserdeki yerlere bakılabilir: *Siyeru A'lami'n-Nubela*, 3/245-279, 280-321; 4/386-401, 401-409; 6/255-270, 270-274; 9/387-393; 13/119-122.

EHL-İ SÜNNET VE'L-CEMAATİN EHL-İ BEYT HAKKINDAKİ İNANCI

Şiiler, ehl-i sünneti, ehl-i beyte buğzetmekle itham ederler. Bu nedenle de ehl-i sünnete nasibiler veya hariciler derler. Ancak gerçek şu ki ehl-i sünnet ayrı bir mezhep, nasibiler ve hariciler de ayrı birer mezheptir.

Ehl-i sünnet, ehl-i beyt sevgisi konusunda mezhepler arasında orta yoldadır:

Şiiler, ehl-i beyti sevme konusunda aşırıya gitmişlerdir. Onlardan bazıları ehl-i beyt mensuplarının kabirleri etrafında tavaf ederler, bir zararı defetmek ya da bir fayda elde etmek için onlara yalvarıp yakarırlar. Bazıları da onların gaybı bildiklerini iddia ederler… vb. pek çok aşırılık…

Nasibiler, ehl-i beyte buğzederler ve onlarla savaşırlar. Hariciler de Ali *radıyallahu anh*'a karşı

savaşmış ve onun aleyhinde çirkin sözler söylemişlerdir.

Ehl-i sünnet ise, ehl-i beyti sevmenin, haklarına riayet etmenin ve onları dost bilmenin farz olduğu, sözlü ya da fiilî olarak onlara eziyet ve kötülük yapmanın ise haram olduğu konusunda ittifak halindedir. Ancak onlar, bu konuda aşırıya gitmezler ve onların kabirlerinin çevresinde tavaf etmezler. Çünkü Allah Teâlâ, yalnızca Kâbe'yi tavaf etmeyi emretmiştir. Ayrıca tavaf bir ibadettir ve ibadet de yalnızca Allah için yapılır.

Yine ehl-i sünnet, ehl-i beytten bir kimsenin gaybı bildiğini de iddia etmez. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"De ki: Göklerde ve yerde, Allah'tan başka hiç kimse gaybı bilmez." (Neml, 65)

Yine tüm Müslümanların âlimleri bir yana, sıradan müslümanlar bile kesin olarak bilir ki, bir insanın kendini öldürmesi caiz değildir. Buna göre Şiilerin imamı gaybı biliyorsa, bu demektir ki o ne yiyip ne içtiğini de biliyordur. Bu durumda imam nasıl olur da zehirlenerek öldürülebilir?!

Hâlbuki Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz ki Allah, size karşı çok merhametlidir."** (Nisa, 29) Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* de şöyle buyurmuştur: *"Kim zehir içerek kendini öldürürse, cehennem ateşinde ebedî olarak kalmak üzere kendi elleriyle o zehri içecektir."*[34]

Aynı şekilde gaybı imam biliyorsa, çocuklarını, ölecekleri yerlere götürmesi hiç caiz olur mu? Zira Allah Teâlâ, **"Çocuklarınızı öldürmeyin."** (İsra, 31) buyurmuştur. O halde Hüseyin *radıyallahu anh,* öldürüleceklerini bildiği halde çocuklarını niçin dışarı çıkarmıştır? Dahası yaratılmışların en üstünü ve Allah katında en değerlisi olan Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bile, Rabbinin ona emrettiği üzere, **"Eğer ben gaybı bilseydim elbette pek çok mal mülk elde ederdim ve bana hiçbir fenalık da dokunmazdı."** (Araf, 188) diyorsa bir başkasının gaybı bildiği nasıl düşünülebilir?

34 Buhârî, Tıb, H. no: 5778; Müslim, İmân, H. no: 109.

Buradan anlaşılıyor ki imamların *aleyhimusselam* gaybı bildiklerini söylemek, içinden çıkılmaz pek çok soruna neden olmaktadır. Hatta bu, onlara hakaret ve iftira anlamına gelir.

Ehl-i sünnetin ehl-i beyt *radıyallahu anhum* hakkındaki bu inancı, onların hadis, akaid ve fıkıh kitaplarında mevcuttur. Her eser sahibi, eserinin uygun yerinde bu inancı dile getirmektedir. Şöyle ki hadis kitaplarında ehl-i beytin faziletleriyle ilgili bölümler, akaid kitaplarında onlar hakkında sahip olunması gereken inancın açıklaması, fıkıh kitaplarında da onlarla ilgili ahkâmın yer aldığı bölümler vardır. Mesela onlara sadaka ve zekât almanın haram olduğu, onlara hakaret ve eziyet etmenin hükmü gibi…

Ehl-i sünnetin ehl-i beyt hakkındaki inancının özeti, Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah*'ın *el-Akidetu'l-Vasitıyye*[35] adlı eserinde yer almaktadır. Bu eseri gerçekten çok kısa olmasına rağ-

35 Bu, bütün ehl-i sünnetin de kabul ettiği akidedir. Örnek olarak bkz. el-Bâkıllanî, *el-İnsaf*, s. 112; *el-Fark beyne'l-Fırak*, s. 360; *et-Tebsîr fi'd-Din*, s. 196; *Şerhu'l-Akideti't-*

men o, orada bu konuya da değinmiş ve şunları söylemiştir:

"Ehl-i sünnet ve'l-cemaat, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytini sever, onları dost bilir ve Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in onlar hakkındaki vasiyetine de riayet eder. Nitekim o, Ğadir-i Hum'da şöyle buyurmuştur: *"Ehl-i beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehl-i beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım."*[36]

Yine Kureyş'ten bazılarının Haşim oğullarına eziyet ettiğinden yakınan amcası Abbas *radıyallahu anh*'a da şöyle demiştir:

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizi Allah için ve benim akrabam olmanız sebebiyle sevmedikçe iman etmiş olmazlar."[37]

Tahâviyye, s. 737; *Minhacu's-Sünneti'n-Nebeviyye*, 2/71; *Cevabu Ehli's-Sünneti'n-Nebeviyye*, s. 151.

36 Müslim, Kitabu Fedâili's-sahabe: Babu min fedaili Ali *radıyallahu anh*, hadis no: 2408, 2/918.

37 Ahmed, *Fedailu's-Sahabe*. Kitabın muhakkiki, bu hadis hakkında çok söz söylemiştir. Ancak manası, ilgili âyetin delaleti dolayısıyla sahihtir.

Yine Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*, *"Allah, İsmail oğulları içinden Kinane'yi, Kinane'den Kureyş'i, Kureyş'ten Haşim oğullarını, Haşim oğullarından da beni seçti."*[38] buyurmuştur."[39]

Yani ehl-i sünnet ve'l-cemaatin itikad esaslarından biri de ehl-i beyt sevgisidir. Bu sevginin iki sebebi vardır: Onların imanları ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabaları olmaları. Şayet bu iki sebep bir arada bulunursa, ehl-i sünnetin onları sevmemesi asla söz konusu olamaz.

Şayet kâfir olurlarsa, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabaları olmalarına rağmen onları sevmeyiz. Mesela Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in amcası Ebu Leheb'i hiçbir şekilde sevmemiz caiz değildir. Aksine küfründen ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e yaptığı eziyetten dolayı ondan nefret ederiz.[40]

---

38 Müslim, Kitabu'l-fedail: Babu Fadli Nesebi'n-Nebiy *sallallahu aleyhi ve sellem*, hadis no: 2276.

39 *Mecmuu'l-Fetava*, 3/154.

40 Bkz. *Şerhu'l-Akideti'l-Vasitıyye*, İbn Useymin, 2/274-275.

İmam Tahavi *rahimehullah* da *el-Akidetu't-Tahaviyye*'de[41] şöyle der: "Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den sonra halifeliği; fazîletini ve bütün ümmetin önünde oluşunu kabul ederek, önce Ebû Bekir es-Sıddîk *radıyallahu anh* için, sonra Ömer b. el-Hattab *radıyallahu anh*, sonra Osman b. Affan *radıyallahu anh*, sonra da Ali *radıyallahu anh* için sabit kabul ederiz."

İbn Ebi'l-İz *rahimehullah* bu cümleyi şerhederken şöyle demektedir:

"Yani Osman *radıyallahu anh*'tan sonra halifeliği Ali *radıyallahu anh* için sabit görürüz. Osman *radıyallahu anh*'ın öldürülmesinden ve insanların Ali *radıyallahu anh*'a biat etmesinden sonra artık o, itaat edilmesi farz olan hak bir imam (devlet başkanı) olmuştur. O, kendi döneminde nebevî hilafet halifesiydi. Nitekim ravi Sefine yoluyla gelen hadis de buna delâlet etmektedir ki, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *"Nü-*

41 İmam Tahavi'nin akide alanındaki bu eseri, ehl-i sünnet akîdesinin en önemli kaynaklarından biridir.

büvvet hilafeti otuz senedir. Sonra Allah, mülkünü dilediği kimseye verir."[42]

Ebû Bekir es-Sıddîk *radıyallahu anh*'ın halifeliği iki yıl üç ay idi. Ömer *radıyallahu anh*'ın halifeliği on buçuk yıl sürdü. Osman *radıyallahu anh*'ın halifeliği ise on iki yıl sürdü, Ali *radıyallahu anh*'ın halifeliği de dört yıl dokuz ay sürdü. Oğlu Hasan'ın halifeliği de altı ay sürdü.

Söz konusu hadise göre Hasan *radıyallahu anh,*[43] hilafet müddeti kısa olsa da, raşid halifelerin beşincisidir.

Müslümanların ilk sultanı, Muaviye *radıyallahu anh*'tır. O, Müslümanların sultanlarının en hayırlı-

42 Ebû Dâvûd, hadis no: 4646; Ahmed, 5/220, 221, İbn Hibban, hadis no: 6657.

43 Hasan *radıyallahu anh*'ın hayatı hakkında yazılan en güzel eserlerden biri Dr. Ali Sallabî'nin kaleme aldığı *Hamisu'l-Hulefai'r-Raşidin Emiru'l-Muminin Hasan b. Ali b. Ebi Talib Şahsıyyetuhu ve Asruhu/Raşid Halifelerin Beşincisi, Müminlerin Emîri Hasan b. Ali b. Ebu Talib: Kişiliği ve Asrı* adlı kitaptır.

sıdır. Ancak o, Hasan b. Ali *radıyallahu anhuma* ona halifeliği devredince hak bir imam olmuştur…”[44]

Görüldüğü üzere ehl-i sünnet, hilafeti Ebu Bekir’den başlayarak Hasan *radıyallahu anh*’a kadar kabul etmektedirler. Yukarıda geçen hadise göre de Hasan *radıyallahu anh*’ın hilafet hakkından vazgeçip Muaviye ile sulh yaptığı hicri kırk senesinde de hilafet bitmiş ve sultanlık dönemi başlamıştır.

İbn Ebi’l-İz *rahimehullah,* Ali ile Muaviye *radıyallahu anhuma* arasındaki ihtilafa değindikten sonra da şöyle demiştir:

“Hak, Ali *radıyallahu anh* tarafındaydı. Osman *radıyallahu anh*’ın şehit edilmesinden sonra gerek Osman *radıyallahu anh* aleyhinde, gerekse de Ali, Talha ve Zübeyr gibi ashabın ileri gelenlerinden olup Medine’de bulunan sahabîler aleyhinde pek çok yalan ve iftira uyduruldu. Durumun içyüzünü bilmeyen kimselerin de şüpheleri iyice arttı. Yurtları uzakta olan Şam ahalisinin arasından da

---

44 *Şerhu’l-Akideti’t-Tahaviyye*, s.722.

heva ve heveslerinin arkasından gidenlerin nefislerinde çeşitli arzular güç kazandı. Osman *radıyallahu anh*'ı sevenler ise sahabenin ileri gelenler hakkında kötü zanlar besliyordu. Onlara dâir birtakım haberler gelmekteydi ki bu haberlerin bir bölümü yalandı, bir bölümü saptırılmıştı, bir bölümünün de ne olduğu anlaşılamamıştı…"[45]

Görüldüğü üzere ehl-i sünnet, hakkın Ali *radıyallahu anh* ile birlikte olduğu görüşündedir. Zira onlar, kimseye yağcılık yapmazlar, sadece doğruyu söylerler. Yine ehl-i sünnet, ister Ali ister Muaviye isterse de başka bir sahabî olsun bütün ashabı *radıyallahu anhum* mazur görürler.

Ehl-i sünnet, üstelik Ali *radıyallahu anh* veya herhangi bir sahabîye nisbet edilen şeylerin de mutlaka şu dört şıktan birine dahil olduğunu söylerler:

1- Ya onlara atılmış bir iftiradır.

---

45 *Şerhu'l-Akideti't-Tahaviyye*, s.723. Ayrıca bkz. *Mecmuu'l-Fetava*, 3/406.

2- Ya gerçek şeklinden saptırılmış, üzerine bir şeyler eklenmiş ya da çıkarılmış olup aslî şekli değiştirilmiştir.

3- Ya bilinmeyen bir sebebi vardır.

4- Ya da onlar ictihad etmiş, ama bu ictihadlarında yanılmışlardır. Onları yaptıklarından dolayı hesaba çekecek olan da Allah'tır, biz değiliz.

İbn Ebi'l-İz *rahimehullah,* Ali *radıyallahu anh* döneminde cereyan eden fitnelere değindikten sonra şöyle demektedir: "Onun dönemindeki fitnelere karışmaktan yüce Allah ellerimizi korumuştur. O'ndan lütuf ve keremiyle dillerimizi de korumasını niyaz ederiz."[46]

Not:

Şiilerin büyük çoğunluğunun kabul ettiği ve hiçbir delile dayanmadığı halde sanki kesin bir gerçekmiş gibi zihinlerinde yer etmiş olan en büyük yanılgılardan biri de ehl-i sünneti "Nasıbiler"

---

46 *Şerhu'l-Akideti't-Tahaviyye*, s.724-725.

olarak nitelemeleri ve onlarla Hariciler arasında bir fark görmemeleridir.

Nitekim ben, İbadıyye fırkası[47] hakkında bazı Şii entelektüellerle, hatta İran'daki Havze-i İlmiyye hocalarıyla yaptığım konuşmalarda onların bu fırkayı tanımadıklarını ve onları ehl-i sünnetten saydıklarını gördüm.

Ehl-i sünnet kitaplarını okuyanlar, ehl-i sünnetin Nasıbîleri açıkça eleştirdiklerini ve Haricileri bid'atçilikle itham ettiklerini, hatta onları dalalet fırkalarının başlarından saydıklarını bilirler.

Örneğin Nasibi olmakla itham edilen Şeyhulislam İbn Teymiyye'nin şu sözünü okuyalım: "Hüseyin'i öldürenler, öldürülmesine yardım edenler ya da buna razı olanlara gelince, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onların üzerine olsun."[48]

---

47 Haricilerin dört büyük fırkasından biri. Çoğu esaslarda Haricilerle aynıdır. Umman Sultanlığı'nın resmî mezhebidir.
48 *Mecmuu'l-Fetava*, 4/387.

Bu konuda İbn Teymiyye *rahimehullah*'ın, aynı kaynakta yer alan diğer sözlerine de bakılabilir.

Âlusi *rahimehullah* da müminlerin emîri Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anh*'ın halifeliğini reddeden Nasıbîler hakkında şöyle demektedir: "Her iki (ehl-i sünnet ve şia) mezhebin, Ali *radıyallahu anh*'ın hilafetini inkar eden Nasıbîler *-Allah onları hak ettikleri şekilde cezalandırsın-* aleyhindeki delilleri pek çoktur."[49]

Muhammed Sıddık Hasan Han da ehl-i sünnetin sahabe ve ehl-i beyt hakkındaki inancını açıklarken şöyle demektedir: "Onlar, hem sahabeye nefret besleyen ve onlara dil uzatan Rafızîlerle Şianın yolundan, hem de ehl-i beyte sözlü veya fiilî olarak eziyet eden Nasıbîlerle Haricîlerin yolundan uzak dururlar."[50]

---

49 *Ruhu'l-Meânî*, 18/205.

50 *Katfu's-Semer fi Beyani Akideti Ehli'l-Eser*, 1/97.

EHL-İ BEYT *ALEYHİMUSSELAM*'IN HAKLARI

Ehl-i sünnete göre, ehl-i beyt *aleyhimusselam'*ın birtakım hakları ve ümmetin de onlara karşı yerine getirmeleri gereken görevleri vardır. Bunların bazıları şunlardır:

1- Sevgi ve dostluk hakkı:

İmanları ve Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e olan yakınlıkları dolayısıyla ehl-i beytin sevilmesi gerekir. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Ehl-i beytim(e iyi davranmanız) konusunda size Allah'ı hatırlatırım." (Müslim)

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizi, Allah için ve benim akrabam olmanız sebebiyle sevmedikçe iman etmiş olmazlar." (Ahmed)

Allah Teâlâ da şöyle buyurmuştur: **“De ki: Ben buna karşılık sizden akraba sevgisinden başka bir karşılık istemiyorum.”** (Şûrâ, 23)

Bu âyete birincisi, “akrabalarımı sevmeniz,” ikincisi de “akrabanız olmam hasebiyle beni sevmeniz” şeklinde olmak üzere iki mana vermek mümkündür. Zira Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in Kureyş’in bütün boylarıyla akrabalık bağı vardı.

2- Savunulma ve korunma hakkı:

Ehl-i beyti, onlara eziyet verecek şeylerden korumak ve böyle bir şey vuku bulursa, onu ortadan kaldırmak gerekir. Ehl-i sünnet ve’l-cemaatin ehl-i beyt hakkındaki akideleri içinde onlara sözlü ya da fiilî olarak eziyet ve kötülük yapılmasının haram olduğu hükmünün de yer aldığı daha önce geçmişti.

Müslim, *Sahih*’inde[51] Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anh*’ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Dâneyi

51 Hadis no: 78.

yaran ve canı yaratan Allah'a yemin ederim ki, ümmi Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* beni mümin olandan başkasının sevmeyeceğini ve münafık olandan başkasının da bana nefret beslemeyeceğini bildirmiştir."

Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* Kureyş'ten bazılarının Haşim oğullarına eziyet ettiğinden yakınan amcası Abbas *radıyallahu anh*'a şöyle demiştir: *"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizi Allah için ve benim akrabam olmanız sebebiyle sevmedikçe iman etmiş olmazlar."*

3- Ehl-i beyti, kendilerine nisbet edilen haksız ve asılsız vasıflardan temize çıkarmak:

Bu da yerine getirilmesi gereken önemli vazifelerden biridir. Zira ehl-i beyti savunmak, sadece onlara dil uzatanlara karşı koymak ve onları cezalandırmak demek değildir. Aksine bu vazifeyi de kapsar.

Onlar hakkında aşırıya kaçıp onları olması gereken mertebelerinden daha yükseklere çı-

karanlara karşı koymak da bu vazifeye dâhildir. Çünkü bu da onlara rahatsızlık veren hususlardandır. Nitekim Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah, Minhacu's-Sünne* adlı değerli ve kapsamlı eserini ehl-i beyt hakkında aşırı yollara sapanlara karşı telif etmiştir.

Ehl-i beytin, kendilerinin aşırı yüceltilmesinden rahatsız olduklarını gösteren delillerden biri, *Ricalu'l-Keşşî*'de,[52] İmam Zeynelabidin b. Ali b. Hüseyin'den nakledilen şu rivayettir:

"Yahudiler Üzeyr'i çok sevdiler, öyle ki onun hakkında, diyeceklerini (Allah'ın oğlu) dediler. Ne Üzeyr onlardandır, ne de onlar Üzeyr'dendir. Hıristiyanlar da İsa'yı çok sevdiler ve onun hakkında, diyeceklerini dediler. Ne İsa onlardandır, ne de onlar İsa'dandır. Biz de aynı durumdayız.

52 Şianın en önemli ve en eski rical kitaplarından biri. Hicri dördüncü asırda şianın önde gelen âlimlerinden biri olan Ebu Amr Muhammed b. Ömer el-Keşşi tarafından telif edilmiştir. Yine şianın önde gelenlerinden Ebu Cafer et-Tusi tarafından da *İhtiyaru Marifeti'r-Rical* adıyla ihtisar edilmiştir. Meşhur ve yaygın olarak kullanılan da bu sonuncusudur.

Bizim taraftarlarımızdan bir grup da bizi öyle sevecek ki, bizim hakkımızda yahudilerin Üzeyr, hıristiyanların da Meryem oğlu İsa hakkında dediklerini diyeceklerdir. Ne onlar bizdendir, ne de biz onlardanız."[53]

Şia âlimlerinden bir grup, içlerindeki ehl-i beyti aşırı yüceltenlere karşı çıkmış ve aşırılığa giren pek çok hususu zikretmişlerdir. Ancak asırların geçmesiyle bu aşırılıklar, şia mezhebinin ve akidesinin vazgeçilmezleri arasına girmiştir. Nitekim Şia âlimlerinin büyüklerinden olup bu asırda rical ilmi alanında Şiilerin en büyük hocası sayılan Abdullah el-Mamekanî şöyle demiştir:

"Şianın eski âlimleri bugün bizim Şia mezhebinin vazgeçilmez esaslarından saydığımız şeyleri aşırılık sayıyorlar ve en güvenilir kişileri bu aşırılıkla itham ediyorlardı. Nitekim onların sözlerinden haberdar olanlar bunu bilirler."[54]

---

53 *Ricalu'l-Keşşî*, s. 111. Ehl-i beyt imamlarından nakledilen ve onların kendi haklarında aşırıya gidilmesinden rahatsız olduklarını ifade eden diğer rivayetler için bkz. s. 51-52.

54 *Tenkîhu'l-Mekal*, 3/23.

4- Ehl-i beyte salavat getirmek:

Ezandan sonra, namazın sonunda tahiyyatın peşinden, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirirken vs. ehl-i beyte de salavat getirmek meşru kılınmıştır. Bu konuda bazı naslar vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah ve melekleri, Peygamber'e salât ederler. Ey iman edenler! Siz de ona (salât edin) salavât getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin." (Ahzab, 56)

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de namazda kendisine nasıl salavat getireceklerini soran ashabına şöyle demiştir:

"(Bana salavat getireceğiniz zaman),

«اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى إِبْرَاهِيمَ وَ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَلَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

'Allah'ım! İbrahim'e salât ettiğin gibi, Muhammed'e ve Muhammed'in âilesine de salât et. Ve âlemlerde İbrahim'i mübârek kıldığın gibi, Muhammed'i ve Muhammed'in

âilesini de mübârek kıl. Şüphesiz Sen; çokça övülmeye layıksın, çokça şereflisin.' Selam da bildiğiniz gibidir."[55]

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine salavat getirmek, ona salavat getirmenin tamamlayıcılarından ve gereklerindendir. Zira bu, onu sevindiren ve Allah'ın onun şeref ve yüceliğini artırmasına vesile olan hususlardan biridir.

İbnu'l-Kayyım *rahimehullah,* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirme konusunda, *Celâu'l-Efhâm fi Fadli's-Salâti ve's-Selâm 'alâ Muhammedin Hayri'l-Enâm* adını verdiği müstakil bir kitap kaleme almıştır. O, bu kitabında salavatın, ümmet içinde sadece ehl-i beyte ait bir hak olduğunu beyan etmiş ve bu konuda âlimler arasında ihtilaf bulunmadığını kaydetmiştir.[56]

Ancak bazıları, salavat konusunda iki mesele ortaya atmaktadırlar:

---

55 Müslim, Kitabu's-Salat: Babu's-salat ale'n-Nebiy *sallallahu aleyhi ve sellem* ba'de't-teşehhud, 1/305, hadis no: 405.

56 Bkz. 1/224.

a- Ehl-i sünnet, çoğunlukla Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e tek başına, ehl-i beyti zikretmeden salavat getirmekte ve "*sallallahu aleyhi ve sellem*" demektedir.

b- Ehl-i sünnet, sözün başında Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirdikleri zaman da arkasından ehl-i beyte sahabeyi de eklemekte ve şöyle demektedirler: "*sallallahu aleyhi ve ala âlihi ve sahbihi ve sellem*."

İlk meselenin cevabı şöyledir: Salavat konusunda belli bir sınır ve şart yoktur.

Nitekim Allah Teâlâ, Kur'ân'da, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirilmesini emretmiş, ancak ehl-i beyti zikretmemiştir:

"Ey iman edenler! Siz de ona salavât getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin." (Ahzab, 56)

Ancak ehl-i beyt de salavata eklenirse daha iyi olur. Eklenmezse de bir mahzuru olmaz, zira böyle bir zorunluluk yoktur.

İkinci meselenin cevabı da şöyledir:

Allah Teâlâ, Peygamberi *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, ashabına salavat getirmesini emretmiştir:

"Ve onlara salat et; çünkü senin salatın onlara sükûnet verir." (Tevbe, 103)

Bize de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'i örnek almak emredilmiştir.

Bu durumda Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'le beraber sahabeye de salavat getirmekte bir sakınca yoktur. Zira bu, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'i örnek almaya dâhildir.

5- Ehl-i beytin, ganimetlerin beşte birinde[57] hakları vardır:

Bu hususta Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

57 Yani Müslümanların savaşarak ya da savaşmadan kâfirlerden ganimet olarak aldıkları malların beşte biri. Buna Müslümanların başka yollarla kazandıkları mallar dâhil değildir. *Lisanu'l-Arab* sahibi şöyle der: "Hadislerde (aynı kökten gelen) "ganimet, mağnem ve ğanaim" kelimeleri sıkça geçmektedir. Hepsi de harp ehli kâfirlerden elde edilen ve Müslümanların, uğrunda (savaşmak üzere) at ve deve koşturdukları mallar anlamındadır." 12/446.

“…Bilin ki, ganimet olarak aldığınız herhangi bir şeyin beşte biri Allah’a, Rasûlüne, onun akrabalarına, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara aittir.” (Enfal, 41)

“Allah’ın, (fethedilen) ülkeler halkından Peygamberine verdiği ganimetler, Allah, Rasûlü, onun yakınları, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlara aittir.” (Haşr, 7)

Abdurrahman b. Ebu Leyla’dan şöyle rivayet edilmiştir: “Ali *radıyallahu anh*’ın şöyle dediğini işittim: Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* ganimetin beşte birinin beşte birlik payını (hak sahiplerine dağıtma) görevini bana vermişti. Hem Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem,* hem de Ebû Bekir ve Ömer *radıyallahu anhuma* döneminde onu (verilmesi gereken) yerlerine ben verdim. (Bir seferinde) Ömer’e mal getirildi. O da beni çağırdı ve ‘Onu sen al’ dedi. Ben de ‘Ben istemiyorum.’ dedim. O yine ‘Sen al, çünkü siz (Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in yakınları olarak) ona daha çok layıksınız.’ dedi. Ben de ‘Bizim ona ihtiya-

cımız yoktur.' dedim. Bunun üzerine onu beytülmale (hazineye) koydu."[58]

Ganimetin beşte birinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in akrabalarına has belli bir pay vardır. Bu hak, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in vefatından sonra da devam etmektedir. Âlimlerin çoğu bu görüştedir ve doğru olan görüş de budur.[59]

Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah* şöyle demiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin, riayet edilmesi gereken birtakım hakları vardır. Zira Allah Teâlâ, onlara ganimetten beşte bir oranında pay ayırmış ve Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* ile beraber onlara da salavat getirilmesini emretmiştir."[60]

Ehl-i sünnet, şianın aksine ehl-i beyte her maldan değil sadece ganimet mallarından beşte bir pay verileceği görüşündedirler. Mesela miras

58 Ebû Dâvûd, hadis no: 2983; Hakim, 2/140.

59 Bkz. *el-Muğnî*, 9/288.

60 *Mecmuu'l-Fetava*, 3/407. Şeyhulislam İbn Teymiyye'nin ehl-i beytin hakları hakkında ayrı bir risalesi de vardır.

malında, aynı şekilde evlerde, arabalarda vb. beşte birlik bir pay söz konusu değildir. Çünkü Allah Teâlâ, **"…Bilin ki, ganimet olarak aldığınız herhangi bir şeyin beşte biri…"** (Enfal, 41) buyurmuş, "Mallarınızın beşte biri." dememiştir.

Şia, on ikinci imamın gaybetinden (ortadan kaybolmasından) sonra ganimetin beşte biri konusunda büyük bir karmaşaya düşmüş ve ortaya şu sorun çıkmıştır: Beşte birlik pay kime teslim edilecek ve onunla ne yapılacak? Bu karmaşayı Şeyh el-Mufid şöyle açıklıyor:

"Bizim mezhebimizden bir topluluk, imamın gaybeti sonrasında bu konuda ihtilafa düşmüş ve herkes ayrı bir görüşe yönelmiştir:

Bir kısmı imamın gaybeti nedeniyle ve bu konudaki daha önce geçen ruhsat rivayetleri dolayısıyla bu payın ayrılmayacağını (düşeceğini) söylemiştir.

Bir kısmı bu payın gömüleceğini söylemiş ve "Yeryüzü, imam zuhur ettiğinde hazinelerini çıkaracaktır." rivayetini te'vil ederek Allah'ın imama

hazinelerin yerlerini göstereceğini ve onun da her yerden onları toplayacağını savunmuştur.

Bazıları istishab yoluyla ehl-i beyt zürriyetine ve Şiilerin fakirlerine dağıtılacağını söylemiştir.

Bazıları ise bu payın, görevli şahsa emanet bırakılacağını söylemişlerdir. Şayet o kişi imam zuhur etmeden önce öleceğinden endişe ederse onu imama teslim edilmek üzere aklına ve dinine güvendiği birine vasiyet eder.

Eğer o kişi imamın zuhuruna yetişirse ona teslim eder, aksi takdirde o da aynı şekilde güvenilirlik ve din konusunda benzeri birine vasiyette bulunur…

Mezhebimizin âlimleri bu konuda esas alınacak açık ifadeler olmadığı için bu hususta ihtilaf etmişlerdir."[61]

Şeyh Mufid'in arzettiği bütün bu görüşler içinde imamlardan gelen rivayetlere dayanan tek bir görüş vardır, o da ganimetten beşte bir pay ayrılmayacağını ifade eden ilk görüştür.

61 *el-Mukni'a*, s. 46.

6- Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in nesebinin ve neslinin bütün Araplar içindeki en şerefli nesep olduğuna kesin olarak inanmak:

Zira Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Allah, İsmail oğullarını seçti. İsmail oğulları içinden Kinane'yi, Kinane'den Kureyş'i, Kureyş'ten Haşim oğullarını, Haşim oğullarından da beni seçti."

7- Sadaka ve zekât almak, ehl-i beyte haramdır:

Bu, onların kirlerden arınmış olmalarından ve saygınlıklarından kaynaklanmaktadır. Nitekim Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *"Şüphesiz ki bu sadakalar/zekâtlar, insanların (mallarının ve nefislerinin) kirleridir. Onlar, ne Muhammed'e, ne de Muhammed'in ailesine helaldir."*[62]

62 Müslim, hadis no: 1072.

Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah* şöyle demektedir: "Sadaka ve zekâtın haram olmasına gelince; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* sadaka ve zekâtı kendisine ve ehl-i beytine, onların paklığını tamama erdirmek ve kendisinden de töhmeti uzak tutmak için haram kılmıştır. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* miras da bırakmamıştır. Onun varisleri ne bir dirhem, ne de bir dinar almışlardır."[63]

Allah ve Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyt hakkında gerekli kıldığı hakların en önemlileri işte bunlardır. Biz, sözü fazla uzatmamak amacıyla bunlar içinden en çok bilinenlere ve haklarında meşhur naslar olanlarına yer verdik. Her Müslümana düşen, bu hakları öğrenmek, onlara riayet etmek ve sadece ehl-i beyti sevmekle yetinmeyip Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu konudaki emirlerini de yerine getirmektir.

---

63 *Mecmuu'l-Fetava*, 19/30.

Ehl-i beyt içinde bu haklara layık olanların kimler olduğuna gelince… Onlar, şu iki şartı kendilerinde barındıran kimselerdir:

Birinci şart: İslam

Bir kâfir -ehl-i beytten olsa dahi- bu haklara sahip olamaz. Çünkü İslam dininde esas ölçü takvadır, nesep değildir. Zira Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz ki Allah katında sizin en değerliniz, en takvalı olanınızdır.”** (Hucurat, 13) Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de nesebe güvenmeme konusunda açıkça uyarmış ve şöyle demiştir:

“Ey Kureyş topluluğu! Kendinizi Allah’tan satın alı(p cehennem ateşinden kurtarı)n! Ben, Allah(ın azabına) karşı size hiçbir şekilde fayda veremem. Ey Abbâs b. Abdulmuttalib! Ben, Allah(ın azabına) karşı sana hiçbir şekilde fayda veremem. Ey Allah Rasûlünün halası Safiyye! Ben, Allah(ın azabına) karşı sana hiçbir şekilde fayda veremem. Ey Muhammed’in kızı Fâtıma!

Malımdan dilediğini iste! Ama ben, Allah(ın azabına) karşı sana hiçbir şekilde fayda veremem.”[64]

Yine Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *“Ey insanlar! Dikkat edin! Rabbiniz birdir. Babanız birdir. Dikkat edin. Arab’ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arab’a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza, takva dışında hiçbir üstünlüğü yoktur.”*[65]

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in amcası Ebu Leheb hakkında, küfrü ve azgınlığı nedeniyle nazil olan bedduâ içeren sûre de herkesçe malumdur.

İkinci şart: Nesebin sabit olması

Onlardan olmadığı halde ehl-i beyte mensub olduğunu iddia etmek caiz değildir. Nitekim babasından başkasına ait olduğunu ya da kendileriyle arasında neseb bağı olmayan bir kavme mensub olduğunu iddia eden kimse hakkında

64 Buhârî, hadis no: 2602; Müslim, hadis no: 206.

65 Ahmed, 5/411. Şuayb el-Arnavut, isnadının sahih olduğunu söylemiştir.

ağır bir tehdit varid olmuştur. Buhârî ve Müslim, Ebu Zer *radıyallahu anh*'tan şöyle rivayet etmiştir: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Her kim, kendi babası olmadığını bildiği halde birinin kendi babası olduğunu ileri sürerse, Allah'a karşı kâfir/nankör olmuş olur. Her kim de kendisiyle aralarında neseb bağı olmayan bir kavme ait olduğunu iddia ederse, cehennemdeki yerine hazırlansın."[66]

Temiz ehl-i beyte mensub olan bir kimsenin yapması gereken ve ona yakışan, takvaya ve Allah korkusuna sahip olmak, söz ve amelde Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sünnetine batınen ve zahiren uyma konusunda insanların en ilerisi olmaktır. Böylece onda iki fazilet -ki onlar ne üstün fazilettir- bir arada bulunmuş olur: İman ve takva fazileti ile Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in soyundan olma fazileti.

66 Buhârî, hadis no: 3508; Müslim, hadis no: 112.

Netice olarak ehl-i sünnet ve'l-cemaat akidesine göre, ehl-i beyt *aleyhimusselam*'ın sahip oldukları haklar özetle şöyledir:

1- Sevgi ve dostluk hakkı

2- Savunulma ve korunma hakkı

3- Haklarında ortaya atılan haksız ve asılsız iddialardan temize çıkarılmaları

4- Onlara da salavat getirilmesi

5- Ganimetin beşte birinden belli bir pay

6- Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in nesebinin ve neslinin en şerefli neseb olduğuna kesin olarak inanmak

7- Zekât ve sadaka almanın ehl-i beyte haram olması

EHL-İ BEYT *ALEYHİMUSSELAM*’IN BEŞER OLUŞLARI

Değerli okuyucular! Yahudilerin Üzeyr hakkındaki aşırılıklarını hepiniz bilirsiniz. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **“Yahudiler, ‘Üzeyr, Allah’ın oğludur.’ dediler.”** (Tevbe, 30) Onlar, onu layık olduğu derecenin üstüne çıkardılar ve ona; gaybı bilmek, kâinatı idare etmek ve yaratmak gibi ilahlık vasıfları verdiler. Nitekim bu, onların kitaplarında da yer alır. Onların bu konuda delil olarak ileri sürebilecekleri hiçbir gerekçeleri yoktur. Hıristiyanlarınsa bir gerekçeleri vardır, ancak delil olmaya elverişli değildir. Zira İsa *aleyhisselam*’ın (annesinin ona hamile kalması ve babasız olarak) dünyaya gelmesi başlı başına bir mucizedir. O, Allah’ın yaratmış olduğu özel bir ruhtur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Meryem, onlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Derken, Biz ona ruhumuzu gönderdik de o, kendisine tastamam bir insan şeklinde göründü. Meryem dedi ki: Senden, çok esirgeyici olan Allah'a sığınırım! Eğer Allah'tan sakınan bir kimse isen (bana dokunma). Melek, 'Ben, yalnızca, sana tertemiz bir erkek çocuk bağışlamam için Rabbinin bir elçisiyim.' dedi. Meryem, 'Bana bir insan eli değmediği, iffetsiz de olmadığım halde benim nasıl çocuğum olabilir?' dedi. Melek, 'Öyledir' dedi; (zira) Rabbin buyurdu ki: Bu benim için çok kolaydır. Biz, onu insanlara bir mucize ve kendimizden bir rahmet kılacağız. Bu, hüküm ve karara bağlanmış (ezelde olup bitmiş) bir iş idi." (Meryem, 17-21)

İşte hıristiyanlar, bu gerekçeyi, Meryem oğlu İsa'nın Allah'ın oğlu olduğuna ve Allah'ın ona bazı ilahî özellikler verdiğine dair delil olarak ileri sürüyorlar. Allah Teâlâ, İsa *aleyhisselam*'a birtakım mucizeler de vermiştir ki O, bunları kitabında şöyle bildirmektedir:

“İsrail oğullarına bir elçi olacak (ve onlara şöyle diyecek:) Size Rabbinizden bir mucize getirdim: Size çamurdan bir kuş sureti yapar, ona üflerim ve Allah’ın izniyle o, kuş oluverir. Yine Allah’ın izniyle körü ve alacalıyı iyileştirir, ölüleri diriltirim. Ayrıca evlerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi de size haber veririm…” (Âl-i İmran, 49)

Netice olarak hıristiyanlar da İsa *aleyhisselam*’ı aşırı derecede yücelttiler ve özellikle de Allah’ın onu katına kaldırmasından sonra onun Allah’ın oğlu olduğunu ortaya attılar. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Ve ‘Allah elçisi Meryem oğlu İsa’yı öldürdük.’ demeleri yüzünden (Yahudileri lânetledik). Hâlbuki onu ne öldürdüler, ne de çarmıha gerdiler; fakat (öldürdükleri,) onlara İsa gibi gösterildi. Onun hakkında ihtilâfa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler; bu hususta zanna uymak dışında hiçbir (sağlam) bilgileri yoktur ve kesin olarak

onu öldürmediler. Bilâkis Allah, onu (İsa'yı) kendi katına kaldırmıştır." (Nisa, 157-158)

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* bu ümmet içerisinde yahudi ve hıristiyanlara benzeyenlerin bulunacağını bildirmiştir. İşte bunun bir şekli, bazı insanların Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinden bazılarını aşırı yüceltmeleri şeklinde tecelli etmiştir.

Bazıları da özellikle Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şahsını aşırı yüceltmişlerdir. Bu konudaki gerekçeleri de şudur: Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* İsa *aleyhisselam*'dan daha üstündür -ki bu doğrudur-. Durum böyle olunca Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* İsa *aleyhisselam*'ın sahip olduğu özelliklerinin aynısına, hatta daha fazlasına sahiptir.

Ne var ki bunlar, Allah Teâlâ'nın hem İsa, hem de Muhammed *aleyhimesselam*'ın birer kul olduğuna dair söylediklerini unutuyorlar. Nitekim Allah Teâlâ, Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* hakkında şöyle buyuruyor:

“De ki: Ben, yalnızca sizin gibi bir beşerim. (Şu var ki) bana, İlâhınızın, sadece bir İlâh olduğu vahyolunuyor. Artık her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, salih amel işlesin ve Rabbine ibadette hiçbir kimseyi ortak koşmasın.” (Kehf, 110)

“Hamd, kuluna Kitabı indiren Allah’a mahsustur.” (Kehf, 1)

“Âlemlere uyarıcı olsun diye kulu Muhammed’e Furkan’ı indiren Allah, yüceler yücesidir.” (Furkan, 1)

Bu âyetlerde Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*’in en yüce makamlarından biri olan vahiy ve seçilmişlik makamında onun “kulluğuna” vurgu yapılmaktadır. İsra makamında da aynı durum geçerlidir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Bir gece, kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Harâm’dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir. O, (her şeyi) işitendir, görendir.” (İsra, 1)

Yine Allah'a ibadet, itaat ve boyun eğme makamında da onun kulluğuna vurgu yapılmaktadır: **"Allah'ın kulu, O'na yalvarmaya (namaza) kalkınca…"** (Cin, 19)

Allah Teâlâ, kıyamet günü İsa *aleyhisselam* ile yapacağı konuşmayı Kur'ân'da bildirmiştir ki bu konuşma, onun ilah değil kul olduğu gerçeğini açıkça ortaya koymaktadır:

"Allah, 'Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara, «Beni ve anamı, Allah'tan başka iki ilah edinin.» diye sen mi dedin?' buyurduğu zaman o, 'Hâşâ! Seni tenzih ederim; hakkım olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. Hem ben söyleseydim Sen onu şüphesiz bilirdin. Sen benim içimdekini bilirsin, hâlbuki ben, Senin nefsinde olanı bilmem. Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca Sensin. Ben onlara, ancak bana emrettiğini söyledim: «Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin.» dedim. İçlerinde bulunduğum müddetçe onlar üzerine kontrolcü idim. Beni içlerinden alınca artık onlar üzerine gözetleyici yalnız Sen

oldun. Sen her şeyi hakkıyla görensin. Eğer kendilerine azap edersen şüphesiz onlar Senin kullarındır (dilediğini yaparsın). Eğer onları bağışlarsan, şüphesiz Sen, izzet ve hikmet sahibisin.' dedi." (Âl-i İmran, 116-117)

Birçok yerde de Allah Teâlâ, İsa *aleyhisselam*'ın, kavmine hitaben şöyle dediğini bildirmektedir:

"Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise O'na kulluk edin." (Âl-i İmran, 51)

"Şöyle dedi: Ben, Allah'ın kuluyum. O, bana Kitab'ı verdi ve beni peygamber yaptı." (Meryem, 30)

"Hâlbuki Mesîh, 'Ey İsrail oğulları! Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin…' demişti." (Maide, 72)

"Meryem oğlu Mesîh ancak bir rasûldür. Ondan önce de (birçok) rasûller gelip geçmiştir. Anası da çok doğru bir kadındır. Her ikisi de yemek yerlerdi." (Maide, 75)

Değerli okuyucular, bu konudaki hakikati iyice kavramanız için sizden, Maide suresinin

sonundaki âyetleri huşu içinde ve düşünerek tekrar okumanızı rica ediyoruz. Peygamberimiz Muhammed'in ve İsa'nın *-Allah'ın salât ve selâmı onların üzerine olsun-* kul oluşları hakkında gelen âyetlerin bazıları bu şekildedir.

Esas hayret edilecek olansa, imamlarını ve evliyayı aşırı derece yücelten ve onlar hakkında birtakım efsane ve hikâyeler uydurup kitaplarında yazanların, bunlarla Allah'ın kelamına karşı çıkmaları ve buna gerekçe olarak da Allah'ın her şeye kadir olduğunu ileri sürerek imamları, nebiler ve rasûller derecesinin üzerine çıkardılar.

Not:

İran'daki Havze-i İlmiye mensubu bazı Şiî öğrenci ve hocalarla bu konularda bazı münakaşa ve diyaloglar gerçekleştirilmiştir. Onlar, Allah'ın, ilminden bir kısmını imamlarına bildirdiğini veya bu konuda onlara kudret verdiğini vs. iddia etmişlerdir. Beklenen imamın gaybetine de İsa *aleyhisselam*'ın göğe kaldırılmasını delil getirmişlerdir.

Subhânallah! Bu, tartışma konusunun dışındadır. Çünkü Allah'ın kudretine, O'nun her şeye güç yetirebileceğine, ilminin her şeyi kuşattığına ve dilediğini yapabileceğine herkes iman etmektedir. Nitekim Allah, Kur'ân'da birçok yerde şöyle buyurmuştur:

"Bir şey yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı 'Ol' demekten ibarettir. O da hemen oluverir. Her şeyin mülkü kendi elinde olan Allah'ın şânı ne kadar yücedir. Siz O'na döndürüleceksiniz." (Yasin, 82-83)

Allah Teâlâ, Kur'ân'da, İsa *aleyhisselam*'a ihsan ettiği olağanüstülüklerin, peygamberlerini desteklediği türden bir mucize olduğunu bildirmiştir. Ayrıca onları başka bir kimseye verdiğini de söylememiştir. Dolayısıyla da onlar, İsa *aleyhisselam*'a hastır. Aynı şekilde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e ihsan ettiği mucizeler de ona hastır, başkalarının onlara ortak olması söz konusu değildir.

Öte yandan Allah Teâlâ'nın, Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'e ve İsa *aleyhimesselam*'a

verdiklerinin bir benzerini imamlara ve evliyaya verdiğine dair de hiçbir nas yoktur. Şayet Allah Teâlâ'nın, bu mucizeleri, peygamberleri dışında birilerine de verdiğini farzedecek olursak o takdirde mucizelerin mucize olma özelliği ortadan kalkmış olur. Zira peygamberlerden başkasının da sahip olduğu bir şeye nasıl mucize denebilir ki? Dolayısıyla da bu iddia sahiplerinin ne aklî, ne de naklî bir delilleri vardır.

Onların keramet olduğu iddiasına gelince; kerametler haktır ve bizler keramete inanırız. Ancak kerametler, mucize derecesine ulaşamazlar. Bu, uzun bir konudur ve yeri de burası değildir. İsteyenler Şeyhulislam İbn Teymiyye'nin *el-Furkan Beyne Evliyai'r-Rahman ve Evliyai'ş-Şeytan* adlı eserine bakabilirler.[67]

Neticede; bu konuda görüş belirten araştırmacılar, yazarlar vb. tartışmayı getirip herkes tarafından üzerinde ittifak edilmiş bir mesele olan Allah'ın kudretine bağlamaktadırlar. Hâlbuki araş-

---

67 Guraba Yayınevi, bu eseri, *Furkan; Rahman'ın Dostları ile Şeytanın Dostları Arasındaki Fark* adıyla yayınlamıştır.

tırma ve tartışma konusu, Allah'ın kudreti değil, O'nun söz konusu imamlara ve evliyaya bahsedilen makam ve özellikleri verip vermediğidir.

Bu nedenle biz de şöyle diyoruz:

* İmamların gaybı bildiklerine dair deliller nerededir?

* İmamların ve evliyanın kâinatta tasarruf sahibi olduklarına dair deliller nerededir?

* Başkalarının değil de sadece onların şefaat hakkına sahip olduklarına dair deliller nerededir? Bu iddia doğruysa şehitlerin şefaatine ne oldu? Zira şefaatin çeşitleri vardır ki bunların bir kısmı sadece Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e hastır, bir kısmına ise ondan başkaları da ortaktır.[68]

* Onların ölüleri dirilttiklerine dair deliller nerededir?

Deliller… deliller… Onların aşırı gittikleri hususlar pek çoktur; ancak o konularda deliller nerededir?

---

68 Bkz. *Şerhu'l-Akideti't-Tahaviyye*, s. 290-294; *eş-Şefaa*, Mukbil el-Vadii, s. 130-155.

“Eğer gerçekten doğru söylüyorsanız delilinizi getirin.” (Bakara, 111)

Şayet, “Bu konuda birtakım rivayetler var.” denilecek olursa biz de şöyle deriz: Eğer doğru söylüyorsanız o rivayetleri getirin ve sahih olduklarını ispat edin!

Bugün sizin çoğunluğunuza göre bile *el-Kafi*’de[69] yer alan hadislerin hepsi sahih değildir. Öte yandan sizler, hadisleri incelemeye, sahihini ve zayıfını ayırmaya önem de vermiyorsunuz. Çünkü sahih hadisler konusunda âlimlerinizin üzerinde ittifak ettiği kitap ve eserler bulunmaması bir yana seçme sahih hadislerden oluşan bir eseriniz bile yok!

Sizin kitaplarınızda büyük meseleler ve inançla ilgili birçok sorunlar bulunmasına rağmen Kur’ân’da bunlar zikredilmemiştir ve bunlarla ilgili hiçbir delil de yoktur.

69 Şîa’ya göre muteber sayılan dört hadis kitabının ilki ve en önemlisi. (Çeviren)

SONUÇ

Hiç şüphe yok ki ehl-i sünnet, ehl-i beyt hakkında isabetli bir tutum takınmıştır. Zira onlar, ehl-i beyti sever, onlara saygı gösterir ve hürmet ederler. Allah'ın onlara vermiş olduğu mertebenin farkındadırlar. Şöyle ki onlar Allah'ın, Peygamberi *sallallahu aleyhi ve sellem*'e akraba yapmak üzere seçtiği birer beşerdir. İçlerinden ibadet, ilim, cesaret ve takva konusunda öne çıkan ve seçkin vasıflara sahip olanlar da, böyle olmayanlar da vardır.

Ehl-i sünnetin ehl-i beyt sevgisi gerçek bir sevgidir. Zira onlar, ehl-i beyti, beşer oldukları ve doğru da, hata da yapabilecekleri inancıyla sevmişlerdir. Bu konuda ehl-i beytin durumu, diğer veli ve salih kullarla aynıdır. Ancak Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* hariçtir; zira o, masumdur, günah işlemekten korunmuştur.

Ehl-i sünnetin dışındaki bazı fırkalar ise ehl-i beytin bir kısmını, onlara atfettikleri yüce özellikler sebebiyle sevmişlerdir. Bu nedenledir ki onların birçoğu, ehl-i beyti aşırı şekilde yüceltmeden, tabiî halleri ve özellikleriyle sevmeyi mümkün görmemekte, akılları bunu almamaktadır.

Nitekim bu konularda tartıştığımız pek çok kimse, bana aynen şöyle demiştir: Diğer insanlar gibi sıradan bir beşer olan, olağanüstülükleri ve masumiyetleri olmayan kimseleri, sırf Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e akraba oldukları için sevmemi benden nasıl bekleyebilirsin?

Biz de diyoruz ki: Hasan, Hüseyin, Cafer, Akil ve Abbas *radıyallahu anhum*'un neslinin hepsi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e akraba olmakta ortaktır ve hepsi aynı derecededir. Peki, siz neden onlar arasında ayrım yapıyor ve sadece Hüseyin'in neslini üstün tutuyorsunuz?

İşte bu noktada ehl-i sünnetle diğer fırkaların ehl-i beyt sevgisi arasındaki fark açığa çıkmaktadır. Şöyle ki, diğer fırkaların ehl-i beyt sevgisi, sadece imamlara atfettikleri aşırı özellikler -ki bunların çoğu Allah Teâlâ'nın vasıflarıdır-

sebebiyledir. Yoksa imamları, zatları dolayısıyla sevmemektedirler. Bu, dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Bu durumda kimin sevgisi gerçektir: Hakikati sevenlerin mi, yoksa aslı astarı olmayan hayalleri sevenlerin mi?

Değerli okuyucuların Şiilerin bu aşırılıklarını görmeleri için Şianın en önemli kitaplarından biri olan el-Küleynî'nin *el-Kafî* adlı kitabından bazı bab başlıklarına burada yer vereceğiz:

* Bab: İmamlar, ne zaman öleceklerini bilirler ve kendileri istemedikçe ölmezler (1/258)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam*, olmuş ve olacakların ilmini bilirler, onlara hiçbir şey gizli kalmaz *-Allah'ın salatı onların üzerine olsun-*. (1/260)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam,* meleklere, rasullere ve nebilere *aleyhimusselam* ulaşan bütün ilimleri bilirler. (1/255)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam,* Allah'ın yeryüzündeki halifeleri ve girilen kapılarıdır (1/193)

* Bab: İmamların sözleri ve haber verdikleri şeyler insanlar arasında yayılmayıp gizlenmiş olsaydı (yani sır olarak kalsaydı) herkesin işlemiş

olduğu sevabı ve günahı kendisine haber verirlerdi. (1/264)

* Bab: İmamlar *aleyhimusselam,* Allah Teâlâ katından indirilmiş olan bütün kitaplara sahiptirler ve dillerinin farklı olmasına rağmen onları bilirler. (1/227)

Onlar, bunlarla da yetinmemişler, hatta imamın tayinini Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in gönderilmesinden bile daha önemli saymışlardır. Nitekim bu konuda Âyetullah Mirza el-Horasanî şöyle demektedir: "İmamın tayini, peygamberin gönderilmesinden daha önemlidir. Çünkü imamın tayin edilmemesi, risâleti geçersiz kılar ve İslâm yapısını yerle bir eder."[70]

Humeynî de imamları, Allah'ın nebilerinden ve meleklerinden üstün tutarak şöyle demektedir: "İmamın, makam-ı mahmudu, yüce bir derecesi ve tekvinî bir hilafeti vardır ki onun velayet ve hakimiyetine bu kainattaki bütün zerreler boyun eğer. Bizim mezhebimizin temel ilkelerinden biri şudur: İmamlarımızın öyle bir makamı vardır

70 *Hazihi'r-Risaletu'l-Mu'cize ve'l-İslam*, s. 107.

ki, ona ne Allah'a yakın bir melek, ne de gönderilmiş bir peygamber erişebilir."[71]

İşte bunlar, bu konudaki ifratın ve aşırı yüceltmenin birkaç örneğidir. Hâlbuki ehl-i beytten mütevatir olarak nakledilen ise; onların, taraftarlarına şöyle dedikleridir: "Ey insanlar! Bizi İslam sevgisiyle sevin! Zira bize olan sevginiz o kadar ilerledi ki bizim için bir utanç oldu."[72]

Şii âlimlerden el-Meclisî de senediyle birlikte Ali b. Ebu Talib *radıyallahu anh*'tan, şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Bizim hakkımızda aşırı gitmekten sakının! Hakkımızda, 'Yaratılmış kullar' deyin!"[73]

Yine Ali *radıyallahu anh*, kendisine, "Sen peygambersin." diyen birine şöyle demiştir: "Yazıklar olsun sana! Ben ancak Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kölelerinden bir köleyim."[74]

el-Keşşî de Ebu Basir'den, şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Ebu Abdullah *aleyhisselam*'a, 'Senin hakkında bir şeyler diyorlar.' dedim. 'Ne diyor-

---

71 *el-Hukumetu'l-İslamiyye*, s. 52.

72 Bkz. *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 9/110.

73 *Biharu'l-Envar*, 25/270.

74 *Biharu'l-Envar*, 8/283.

lar?' diye sordu. Ben de 'Senin, yağmurun damlalarını, yıldızların sayısını, ağaçların yapraklarını, denizdekilerin ağırlığını, kum tanelerinin sayısını bildiğini söylüyorlar.' dedim. Bunun üzerine o, şöyle dedi: 'Subhânallah! Subhânallah! Asla! Allah'a yemin ederim ki, bunları Allah'tan başka kimse bilemez.' dedi."[75]

Yine onun şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Allah'a yemin olsun ki şayet ben, Kufe halkının benim hakkımda söylediklerini onaylayacak olsam yer beni yutar. Ben ancak sahibi olan bir kulum, zarar ya da fayda verme konusunda hiçbir şeye gücüm yetmez."[76]

İşte bunlar, -Şianın kendi kitaplarında da açıkça ifade edildiği üzere- onların imamlarına ait *aleyhimusselam* bazı sözlerdir. Bunlar, şianın ehl-i beyt hakkındaki inancının içyüzünü ortaya koymakta ve Allah'ın kendisine sağlam bir akıl ve selim bir fıtrat ihsan ettiği hiç kimsenin böyle bir inanca sahip olamayacağını göstermektedir.

---

75 *Ricalu'l-Keşşî*, s. 193.
76 *Tenkîhu'l-Mekal*, 3/332.

İDDİA VE HAKİKAT ARASINDA EHL-İ BEYT SEVGİSİ

Değerli okuyucu kardeşim! Bu kısa bölüm, bu risalemizin özüdür. O nedenle bu bölümü dikkatle ve hazır/açık bir zihinle oku. Çünkü sen, bir davanın geçerli ya da geçersiz olduğuna hükmeden bir hâkim konumundasın. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* de bu konuda şöyle buyurmuştur: *"İnsanlara sırf iddiaları karşılığında istedikleri verilecek olsaydı bazıları başkalarının canı ve malı üzerinde (onları haksız yere almak için) iddiada bulunurlardı. O nedenle iddia eden, delil getirmekle yükümlüdür."*[77]

Evet, bir sevginin gerçek olduğuna dair de mutlaka kesin ve açık deliller olması gerekir. Bir kimsenin," Ben, ehl-i beyt taraftarıyım, ehl-i bey-

---

77 Müslim, hadis no: 1711; Ahmed, *Müsned*, 1/342.

ti seviyorum, onların izinden gidiyorum…" vb. sözlerinin hiçbiri yeterli değildir. Aksine ona, "Bu sözünün doğru olduğuna dair delililler nerede?" denir.

Ehl-i beyte mensup olmak şereftir, onurdur, yüceliktir… Hatta onlara mensup olan biri, kendisi için pek çok menfaat/kazanç yolu bulur hale gelmiştir ki bu, siz değerli okuyuculara da gizli değildir.

Bu nedenledir ki herkes ehl-i beyti sevdiğini ve onlara saygı duyduğunu iddia etmiştir. Mesela:

* Zeydiyye: Zeyd b. Ali b. Hüseyin *radıyallahu anhum*'un tâbileri olup onun, kardeşi Bâkır'dan sonra imam/halife olduğunu söylemişlerdir. Bugün Yemen'de ve bazı ülkelerde varlıklarını sürdürmektedirler. Bu grup, kendilerinin haklı olduklarını ve ehl-i beyt sevgisiyle onlara tâbi olma şerefini kendilerinin elde ettiklerini iddia etmektedirler.

* İsmailiyye: Cafer-i Sadık'ın en büyük oğlu olan İsmail'in imam olduğunu savunanlardır.

Onun vefatından sonra bu görüşü savunmaya devam etmişler ve imametin İsmail'in kardeşi Musa'ya geçtiği iddiasını reddetmişlerdir.

Bunlar farklı kollara ayrılmalarına rağmen imamların taraftarları ve tâbileri olarak yalnızca kendilerini görürler. Bugün Hindistan, Yemen ve dünyanın değişik yerinde varlıklarını sürdürmektedirler.

* İsna aşeriyye: İmameti sadece on iki imamla sınırlı görürler. Ehl-i beytin tâbilerinin de sadece kendileri olduğunu iddia ederler ve kendileri dışındaki grupları Nasıbîler olarak adlandırırlar.

Peki, bu durumda biz kime inanacağız? Bu grupların delilleri nelerdir?

Ehl-i sünnete gelince; onlar, farklı mezheplerden oluşmalarına rağmen ehl-i beyt hakkında hak sözü kendilerinin söyledikleri görüşündedirler. Zira onlar, ehl-i beytin kapsamını geniş tutmuşlar ve onları belli birkaç kişiyle sınırlandırmamışlardır.

Nitekim onlara göre Hamza, Abbas ve Cafer-i Tayyar da ehl-i beyte *-Allah hepsinden razı olsun-* dâhildirler. Aynı şekilde Hasan *radıyallahu anh*'ın nesli de ehl-i beyttendir. Nitekim bu konuyla ilgili açıklamalar daha önce geçmişti.

İşte iki uç noktanın ortasında, itidalli olan görüş de budur. Ehl-i beytin bazı haklarına ve ehl-i sünnet âlimlerinin onlar hakkındaki övgü dolu sözlerine daha önce yer vermiştik.

Ehl-i sünnetin delillerine gelince; bunlardan biri şudur: Üstünlük Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'dedir. Onun ehl-i beytinin sevilmesi ise onun zatı ve bereketi sebebiyledir. Zira ehl-i beyt, sahip oldukları dereceye Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e olan yakınlıkları dolayısıyla ulaşmışlardır. Sahabenin durumu da aynıdır.

Bizler sahabeyi severiz, savunuruz, onların faziletlerini, cihadlarını, sabırlarını, fedakârlıklarını, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e destek oluşlarını… övgüyle anarız. Çünkü onlar hakkında Kur'ân ve Sünnette pek çok nas gelmiştir.

Ayrıca onlar, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in arkadaşlarıdır ki onun arkadaşı olmak, başlı başına bir şereftir. Bunun özel bir yeri vardır ve sahabe olmak, ashab-ı kiramın başında bir taçtır.[78]

78 Bu konuda *Suhbetu Rasulillah sallallahu aleyhi ve sellem* adlı eserimize bakılabilir.

EHL-İ SÜNNETE GÖRE İMAMETİN DELİLİ

Yukarıda anlatılanlardan anlaşılmıştır ki ehl-i beyte ve Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabına saygının temelinde yatan neden, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in zatı ve onların İslam'a girme ve cihad etme konusundaki kıdemleridir. Ehl-i sünnetin delili, ehl-i beytin imamı olan Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in kendisidir.

Ehl-i sünnete göre, bütün insanlığın imamı olan Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e tâbi olunur. Ehl-i sünnete göre, önder ve rehber odur.

Ehl-i sünnete göre, insanlığın efendisi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir.

Ehl-i sünnete göre, kıyamet günü şefaat edecek olan Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir.

Ehl-i sünnete göre, Hamd sancağının sahibi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir.

Ehl-i sünnete göre Makam-ı Mahmud'un sahibi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir.

Ehl-i sünnete göre, Havz-ı Kevser'in sahibi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir.

Ehl-i sünnete göre, cennetteki en yüce makamın sahibi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir.

Ehl-i sünnete göre, Allah'ı tanımak, ancak Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yoluyla mümkündür.

Ehl-i sünnete göre, Kur'ân-ı Kerim, Allah'ın, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e bildirdiği kelamıdır.

Ehl-i sünnete göre, Allah Teâlâ'ya ibadet, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şeriatına göre yapılır. Dolayısıyla Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sözü, insanlar için bağlayıcı bir delildir. Aynı şekilde Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarının öğrenilmesi de ancak Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* aracılığıyla mümkündür.

Allah'a yaklaşmak ve O'na kulluk etmek, ancak Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şeriatına uymakla gerçekleşir. Bizler ehl-i sünnet olarak Allah'a, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ibadet ettiği/bildirdiği şekilde ibadet etmekteyiz. Çünkü Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem,* takva sahiplerinin önderi, abidlerin efendisi ve rehberidir. İbadet konusunda biz onun yolunda ilerleriz. Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in meşru kılmadığı hiçbir ibadet şekli icad etmez ve bid'at çıkarmayız. Çünkü Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in izin vermediği bir ibadet, geçersizdir ve bid'attir. Nitekim bunu üç sahabînin kıssasında açıkça görmekteyiz.

Şöyle ki onlar, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yaptığı ibadetleri sorup öğrenmişler, sonra da kendi kendilerine şöyle demişlerdir: "O, Allah'ın rasulüdür. Allah onun günahlarını bağışlamıştır. Biz, onun gibi değiliz, o halde çok daha fazla ibadet etmeliyiz." Sonra da yaptıkları ibadetlere bakıp onlara devam etmeye ve daha çoğunu yapmaya karar vermişlerdir. Birincisi bütün

geceyi ibadetle geçirmeye, ikincisi aralıksız her gün oruç tutmaya, üçüncüsü de hiç evlenmeyip Allah'a ibadetle meşgul olmaya azmetmiştir. Bunlar, yani gece namazı, oruç ve dünya zevklerinden uzaklaşıp zühde sarılmak, dinde aslı olan ibadetlerdir. Ne var ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bu yaptıklarını uygun görmemiş ve şu meşhur sözünü söylemiştir: *"Sünnetimden yüz çeviren benden değildir."*[79]

Aynı şekilde ehl-i sünnete göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'i kalpten sevmemiz ve onun şahsının bizler için kendi canlarımızdan bile daha sevimli olması gerekir. Evet, kendi canlarımızdan bile! Peki, bu konuda diğer insanların yeri nedir dersiniz? Nitekim Buhârî ve Müslim'in rivayet ettiği sahih bir hadiste Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *"Hiçbiriniz beni; canından, malından, çocuklarından ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe, (tam anlamıyla) iman etmiş olamaz."*[80]

79 Buhârî, hadis no: 4776; Müslim, 1401.
80 Buhârî, hadis no: 14, 15; Müslim, hadis no: 44.

Yine ehl-i sünnete göre, namazda Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirmek gerekir. Bu salavata "İbrahimî salavat" denir ki ehl-i beytin haklarıyla ilgili bölümde bu konuya ayrıntılı olarak değinmiştik.

Ehl-i sünnet, her türlü duada da Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirmeyi meşru saymış ve bunun, duânın kabulüne vesile olan etkenlerden olduğunu söylemiştir. Aynı şekilde müezzinle beraber ezanın tekrar edilmesinden sonra da Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e salavat getirilmesini ve;

«اللّٰهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ، [إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]».

şeklinde başlayan ezan duâsı ile ona duâ edilmesini meşru saymışlardır.[81]

Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem,* rasullerin sonuncusu, önderi ve insanlığın efendisidir. Bu nedenle ehl-i sünnetin tamamı -ki bu konuda

81 Buhârî, hadis no: 589.

aralarında hiçbir ihtilaf yoktur- tâbi olunması farz olan kişinin Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* olduğu ve bağlayıcı delilin de onun sözleri ve fiilleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Ehl-i sünnet, ehl-i beytin sahip oldukları dereceyi, kendisine akraba olmaları sebebiyle kazandıkları zata, yani Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e tâbi olunacağı görüşündedirler. Onlar mükemmelliğin, ehl-i beytin önderi olan Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e ait olduğunu ifade ederler. Bağlayıcı delilin de ehl-i beytin önderi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'de olduğunu söylerler.

Bu durumda ehl-i beytin Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* ile olan bağını düşmanları bile tam manasıyla bildikleri halde ehl-i sünnetin, ehl-i beyti sevmediği nasıl söylenebilir?!

Ehl-i sünnet, Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'i tasdik etmedikçe kişinin iman sahibi olamayacağını kesin olarak ifade eder. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in haber verdiği her şeyin

tasdik edilmesi, aynı şekilde verdiği her emre itaat edilmesi, yasakladığı her şeyden kaçınılması ve Allah'a onun meşru kıldığı şekilde ibadet/kulluk edilmesi zorunludur.

Ancak gerek onun neslinden, gerekse de akraba ve ashabından herhangi biri, -ne kadar yüce bir mertebeye ulaşırsa ulaşsın- kesinlikle Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in mertebesinden aşağıdadır. Dolayısıyla da ortada bir icma olmadıkça, onların sözleri kabul de edilebilir, red de edilebilir.

Bu durumda ehl-i sünnet, başkalarını bırakıp sadece Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e tâbi olmaları dolayısıyla kınanabilir mi hiç?

Değerli okuyucu! Kardeşlerine katıl ve başkalarını değil, sadece Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'i örnek ve önder edin! Zira o, ehl-i beytin önderidir ve kurtuluş da onun sünnetine sarılmaktadır.

Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'den sonra imamların kim olduğu konusundaki tartışma-

lardan sıyrıl ve ne olursa olsun başkalarını bırak, en yüce imama sarıl! Rasul-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sözlerini ve fiillerini araştır ve onlara sarıl!

Allah'tan, sana, insanlığın efendisine tâbi olmanı nasip etmesini dilerim. Allah'tan, seni, takva sahiplerinin efendisi ve rasûllerin önderiyle haşreylemesini niyaz ederim. Şüphesiz ki Allah Teâlâ, sana kıyamet günü Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e tâbi olup olmadığını soracak ve şöyle buyuracaktır:

"O gün (Allah) onlara seslenerek, 'Gönderilen elçilere ne cevap verdiniz?' der." (Kasas, 65)

EHL-İ SÜNNETE GÖRE EN BÜYÜK VASİYET

Ehl-i sünnetin, imamların imamı Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* hakkındaki görüşleri işte böyledir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in en büyük vasiyeti olan Kur'ân-ı Kerim hakkındaki görüşlerine gelince bunu şöyle özetleyebiliriz:

Kur'ân-ı Kerim, Allah kelamıdır.

Kur'ân-ı Kerim'e hiçbir yönden bâtıl yaklaşamaz.

Kur'ân-ı Kerim, Allah'ın koruması altındadır.

Kur'ân-ı Kerim, şifadır.

Kur'ân-ı Kerim'de nasihatler ve hikmet dolu öğütler vardır.

Kur'ân-ı Kerim, hidayettir.

Kur'ân-ı Kerim, rahmettir.

Kur'ân-ı Kerim, nurdur.

Kur'ân-ı Kerim, Allah'ın dosdoğru yoludur.

Kur'ân-ı Kerim, Allah'ın âlemlere yönelik delilidir.

Kur'ân-ı Kerim, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in en büyük mucizesidir.

Kur'ân-ı Kerim'in tilaveti ibadettir.

Kur'ân-ı Kerim üzerinde düşünmek/tefekkür etmek ibadettir.

Kur'ân-ı Kerim'de eksiklik ya da fazlalık olduğunu söyleyen kimse kâfir olur.

Kur'ân-ı Kerim, itikat ve ahkâmda temel kaynak ve Müslümanların bütün işlerinde temel kıstastır.

Ehl-i sünnetin Kur'ân'a verdiği önemi kelimelerle anlatmak mümkün değildir. Onlar, küçüğüyle, büyüğüyle onu okur ve ezberlerler. Onunla amel etmeye özen gösterirler. Onlara göre Kur'ân, yine Kur'ân'ın kendisiyle ve Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sözleriyle tefsir

edilir. Anlaşılması müşkil olan yerlerde de onlar, Arapların diline müracaat ederler.

Değerli okuyucu! Sözü daha fazla uzatmak istemiyorum. Son olarak sana şunu söyleyeceğim: Kur'ân'ı kendine rehber edin! Çünkü en etkili öğütler ondadır. O, düşünmeyi, incelemeyi ve aklı çalıştırmayı açıkça emretmektedir. Şunu da bil ki ehl-i sünnetin temel ölçüsü Kur'ân-ı Kerim ile ehl-i beytin efendisi ve rasullerin önderi olan Rasûlullah'ı -ona ve bütün rasullere salat ve selam olsun- örnek almaktır.

Ahirette kurtuluşa ermek için Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hidayet kervanına katılmalısın. Kıyamet günü sorguya çekildiğinde senin önünde delilin, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* olacaktır. Zira senin imamın, önderin ve örneğin odur.

Allah'ım! Senden, bizleri habibinle naim cennetlerinde bir araya getirmeni niyaz ediyoruz.

Dualarımızın sonu, Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun.

Sonuç

Bu risale burada sona ermektedir. Ehl-i beytin faziletleri, üstün özellikleri, menkıbeleri ve onlarla Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabı arasındaki güçlü dayanışmayı anlatmak için ciltler dolusu kitap yazmak gerekir.

Ben sadece biz ehl-i sünnet ve'l-cemaate göre ehl-i beytin haklarından bir nebze sunmak istedim. Sözlerin en iyisi, az ve öz olanıdır.

Değerli okuyucu kardeşim!

İslam ümmeti birliğe, ayrılık ve ihtilafa neden olan şeyleri bir kenara atmaya büyük bir ihtiyaç duymaktadır.

İsna aşeriyye âlimlerinin ehl-i sünneti ehl-i beytten nefret etmekle itham etmeleri, kaynaklarının sahih olmayan birtakım kıssa ve rivayetlerle dolu olması ve bunların -maalesef-

bazı halklar tarafından kabul görmesi, ayrılığın ve bölünmenin en önemli sebeplerinden biridir. Bütün bunlar yalnızca birtakım şeyhleri tasdik ve taklit etmekten kaynaklanmaktadır ki bu şeyhler, ehl-i beyt adına insanların mallarını alarak yaşamakta, ancak ehl-i beytin mirasına hizmet etmemektedir. Hani, imamlara *aleyhimusselam* nispet edilen pek çok rivayetin tahkikine dair gayretler nerede?!

Evet, ehl-i beyt adına ilme ve davete yönelik birtakım müesseseler bulunmaktadır. Ancak bunlar, ehl-i beytin çıkarlarını değil, onların kendi çıkarlarını gözetmektedirler ki bu müesseselerin sermayeleri milyarları bulmaktadır.

Değerli okuyucu kardeşim!

Bize düşen, hakikatleri kaynaklarından çıkarıp ortaya koymak ve ilmî çalışmalar yapmak konusunda hep birlikte gayret göstermektir. Ümmetin birliğini sağlamak, hizipçilik savaşının fitilinin ateşlenmesini engellemek ve ümmetin Yahudi ve Hıristiyan düşmanlarına karşı güçlenmesini sağlamak için bu şarttır.

O halde ayrılığı bir kenara bırakalım ve Allah Teâlâ'ya davet üzere birleşelim. Ümmetin temellerini sarsmaktan, aramızda ihtilaf ve güvensizlik tohumları yaymaktan başka amacı olmayan ve tamamen hissî ve hizipçi duygulara dayalı kinler güden gruplar karşısında sağlam bir duvar/kale gibi duralım.

Haydi, ehl-i beyti ve Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabını ifrat ve tefrite düşmeden sevmeye!

Allah'ın salât ve selâmı Rasûlüne, ailesine ve ashabına olsun.

İÇİNDEKİLER

Yayın Listesi

1 30 Adımda Çocuk Terbiyesi
2 40 Oturumda Sevgili Peygamberimiz
3 50 Meşale
4 99 Hadiste İslam'ın Temel Esasları
5 Aile Mutluluğunun Temel Dinamikleri
6 Akaid Risaleleri
7 Akîde Birliği
8 Akîdede Ahad Haberin Delil Olması
9 Akîdetu'l- Vasıtıyye
10 Akîdetu't-Tahaviyye
11 Alimlerin Eti Zehirlidir
12 Allah'a Davette Peygamberlerin Metodu
13 Allah'ın Kulları Üzerindeki Hakkı
14 Batıl Tevil
15 Bidat ve Ümmet Üzerindeki Olumsuz Etkileri
16 Bir Günde Bin Sünnet
17 Biz Böyle İnanıyoruz
18 Cehalet Özürdür
19 Cihad Eğitimi
20 Cinler ve Kötülüklerinden Korunma Yolları
21 Davetçinin El Kitabı
22 Din ve Dindarlarla Alay
23 Dinî İlim Bir Zorunluluktur
24 Dört İmamın İtikadı
25 Dua ve Tevhid
26 Dünyanın En Mutlu Kadını
27 Ebu Hanife'nin İnanç Esasları
28 Ehl-i sünnete Göre İman -Büyük Boy-
29 Ehl-i Sünnete Göre İman -Küçük Boy-
30 Ehl-i Sünnete Göre Rukye
31 Ehl-i Sünnetin İtikadî Özellikleri
32 Ehl-i Sünnetin Muhaliflere Cevabı
33 En Güzel Örnek Rasûlullah
34 En Hayırlı İnsanın Eşsiz Özellikleri
35 Fıkhu's-Sîre
36 Fıkıh Usûlüne Giriş
37 Furkan
38 Gençler İçin Ehl-i Sünnet Akidesi
39 Gözlerinle Görüyormuşçasına Muhammed
40 Hac ve Umre
41 Hadis Usûlüne Giriş
42 Hanefî Ulemasına Göre Şirk
43 Hanımlara Özel 60 Fetva
44 Hısnu'l-Müslim
45 Hısnu'l-Müslim - Büyük
46 Hısnu'l-Müslim - Çocuk
47 Hücab Erdem Bekçisi Hanımlara
48 İdeal Eğitim Yöntemleri
49 İlim Tahsilinde Temel Kurallar
50 İlim Talebesinin Süsü
51 İman ve Küfür Meseleleri
52 İsa aleyhisselam'ın Nuzulü
53 İslam Fıkhı
54 İslam'da Dostluk ve Düşmanlık
55 İslam'ın Şartları
56 İslami Açıdan Müzik
57 İslami Açıdan Yılbaşı Kutlamaları
58 İşte Peygamberimiz
59 Kabir Ziyaretleri
60 Kadınlar Arası Ziyaretleşme
61 Kadınlara Yönelik 30 Şer'i Yasak
62 Kalp Amelleri
63 Kavaidu'l-Musla
64 Kaza ve Kader ile İlgili Fetvalar
65 Kırk Hadis
66 Kitabu't-Tevhid
67 Kulluk ve Hakikatı
68 Kur'an'ı Anlamada Temel Esaslar
69 Kur'an'ı Nasıl Anlayalım
70 Mehdi
71 Muhammedî Yol
72 Mümin Hanımlara Özel Uyarılar
73 Müminler İçin Başarı ve Zafer
74 Müslüman Çocuğun İnancı
75 Müslüman Çocuğun İnancı
76 Mutlu Bir Hayat İçin
77 Mutluluk
78 Namaz - İbn Kayyım
79 Namaz Tanımı, Fazileti, Kılınma Şekli
80 Önce Tevhid
81 Oruç ilmihali
82 Peygamber Evinde Bir Gün
83 Peygamberimizin Kiş. ve Ahl. Özellikleri
84 Peygamberimizin Ümmeti Üzerindeki Hakkı
85 Rasulullah Sevgisi ve Alametleri
86 Rüya Hakikatı ve Tabiri
87 Sabah Akşam Zikirleri
88 Sahabe Hakkında İnancımız
89 Sahabeden Öğütler
90 Selef İmamlarının Akîdesi
91 Selef-i Salihîn Akîdesi
92 Selefilik
93 Sevgili İle Bir gün
94 Sigara
95 Sihir ve Hakikati
96 Son Üç Cüzün Tefsiri
97 Sorulu Cevaplı İslam Akaidi
98 Sorulu Cevaplı İslam'ın Rükünleri
99 Sünnet ve Cemaat Kavramı
100 Tahavi Şerhi
101 Tefsir Usûlune Giriş
102 Tefsiru's-Sadi
103 Tevessül
104 Tevessül - Eseri
105 Tevhid Bilinci
106 Tevhid Gemisi
107 Tevhid Gerçeği
108 Tüm Detaylarıyla Namaz
109 Üç Temel Esas
110 Üzülme Üzüntüyü Bırak Mutlu Olmaya Bak

"Allah'ım! Bu kitabı; yazan, okuyan,
dinleyen ve yayınlayan
için faydalı kıl."

Guraba Yayınevi;
Asr-ı Saadette yaşanan İslâm'ı
yayma yolculuğunda kaliteli, seviyeli ve
yararlı eserler yayınlamaya
devam ediyor.

Dualarınız sayesinde daha güzel eserler
yayınlamayı da ümid ediyoruz.